

Vol. 9

No. 164

నంపుటము ౯

మంత్రిగారికి ౧౬౪

ఘనమయినమందు

అమృతాంజనముడిపో, బొంబాయిలేక, నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు.

‘కొనుదు !!

పట్టుజవిలి వర్తకులు, చాక్, బెంగళూరుసిటి,

దీపావళి పుణ్యదినము
త్వరలో రాజోవు నున్నది
గదా! ఆరోజునమతమట్టల
ధరించుట నవజనుగనుక
దునను, మేము స్వయముగా
శుట్టు, వై వంచను చేయించి
నారము. ఇది నా నా
రం ను ల లో తయారు
చేయబడి మిళిలసాంపుడును,
పరానుదేశమందిలి మూసినీ
యమునందు నేటికిభద్రము
గావింపబడియుండుదేశక్ర
మస్థిమలకలెనే యుండును.
దీనివల 1-కి రూ 8-12-0;
1/2 దశను 10-8-0

90 అంగుళములు పొడవు 40 అంగుళములు వెడలి.

మేనేజరు, రవీనా అందు కంపెనీ

పోసుబాక్, నెం 1249 బరు వ.దాసు.

S. RAMA Aiyer,
P. O. No 233, Calcutta.

ఇదొకసారి చదవండి

ప్రేమపూరితము, రోగులకు, నిరోగులకు

ప్రాణముపాటి రుచికరమైనది.

రోగోక్రమకములను, మునుపటివలెను లేకుండ

బహుశాలము సుఖముతో జీవించుటయందు

దివ్యగల వారికి

ఈ దేశమున	శిలాజతు	1922 సం. ౧౦
అభివృద్ధి	రసాయనం	జనవరి నెల
వృద్ధి	(అమృతప్రము)	మొదలు
6-6-0		వ్యాధి 0-0

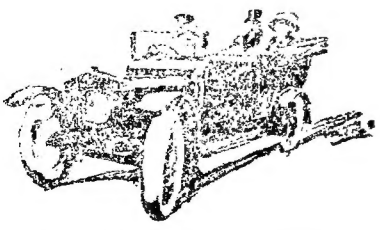
20 తులముల ద్వారా రోగులకు 20 దినములకు నిరోగులకు 40 దినములకు వృద్ధాప్యములను గాని, అధిక కఠినమైనదిక పరిశ్రమల కలగగాని, ఏదైనా కఠినవ్యాధిపడితే గాని కఠినమౌక్యమిచ్చినను, అతిదీర్ఘమైనను, ఇంద్రియాలపలుకైనను తగ్గినను విశేషముగ కఠినమైనను, కాంతి, మితిలేనిబలము, కఠినమైనను, కఠిన్, ఉత్సాహము, శుభము, మాఖ్యముగ కలగును. శుభమైనను, రక్షమైనను, నిలమైనను, చాలా ప్రాణమైనను, దుర్బలమైనను సాధము మొదలగు సోమంతములు, సువాసన సంతోషములు ఎంతకాలమునందు పీడించుచున్నను అతిశ్రమకాలములో నిర్మూల మగును. మధుమేహము, ఇంద్రియలక్షణము, బహుమూత్రకోగముల కుదుర్చుటయందు యావధికమును కల్పించుట. చిరునవ్వులను నిత్యంపక చిరకాలము నుండి పీడించుచుండు రక్తచరము (కుమారకోగము) క్షేత్ర (కడము (తెల్లబట్ట), యుతుకూల (ముట్టుపొప్పి), మర కుదుర దని నిరాశచేసికొని యుండు అన్నివిధము లగు గర్భాశయ వ్యాధులు, మర్మస్థానవ్యాధులు, అక్షిణము, తలనొప్పి, కృశత్వము, నిద్రాహి, ఇతర నశకరగ్గుల నీరసాయము, అమృతము వృద్ధాప్యము జయించు చండమున జయించును. ధాతువికారము, రక్తవికారము, అరణ్యవృద్ధికోగము, కొరకు, ఫిరంగకోగము, మోహముకలగగాని నైర్మల్యముకలగగాని కలిగిన, ఎరువు, తెలుపు, నలుపు, అక్షిణములు గలవచ్చులు, బగ్గులు, కణజాలు, పొక్కులు, రసవిష పాపాపాదినోమములు, నవామేహక్రములు, గలికోగములు, తాగుకోగములు, దంతవ్రణములు, జ్వరకోగములు, కర్మకోగములు, శీతకోగకోగములు, మర్మస్థానవ్రణములు, అతిశ్రమముగ కుదురును. మధ్యకాలమున ఎందుకైన సందించినవలెనను కల్పమైనను, ఇంద్రియలక్షణమైనను, శుక్రవృద్ధికోగ మైనను, తప్పుక కుదురును. సాయావనబలములు కలగును. ఈశిలాజతు రసాయనము పుచ్చుకొనుటవలన అతివృద్ధాప్యమువలన దేహమనోబలములు, ధాతువులు చతుర్వము కలిగి అతిసుఖముతో జీవయాత్ర గడవును. డీయ, ఉబ్బున, కాసకోగులకును, జీర్ణజ్వరములకును, అక్షిణకోగులకును, కష్టతరములగు ఇతర నశకరవ్యాధిపీడితులకును ఇది చాలవైఖరునవలె హితములేయును. రోగులకు అకోగ్యమున్ను, దుర్బలములకు బలమున్ను, కృశించియున్నవారికి కఠినమైనను, నిరోగులకు దీర్ఘాయువు, సంపూర్ణకోగ్యము, అమితోత్సాహమున్ను ఈ రసాయనమువలె చక్కన కలిగించు దివ్యవధ మింకొకటి కల దని యెవ్వరును తెప్పజాలరు. మీ రొకసారి గాని దీని ప్రత్యక్షగుణములు పరీక్షింపుడు గాక. తెలుగున గాని, యింగ్లీషున గాని స్పష్టముగ మీ చిరు నా నూ లో మాకు ప్రతియు త్తర ము వ్రాస్తూ యుండవలయును.

అయుర్యేద రత్న, పండిత,

వి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్సు,

అయుర్యేదావధాలయము, బరంపురం, గంజాబిల్లా.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందుగలరు. బస దొరకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.
Post Box No. 1004, Kilpauk Madras.

మౌలానా హజరత్ మోహని జీవితము

శనివారపు సుబ్బారావుగారు

1882 సం॥లో జనన మొందెను. వీరి పూర్వులు నైసాపూరు కాపురము. కొంతకాల మైన పిమ్మట వీరి కుటుంబము లోగ్నాట మార్చబడెను. చిన్నతనమునుండి హజరత్ నకు మత సంబంధమైన. విద్యయందు అభిమాన మొదలగుటచే ఖరానను, పరిషత్ భావలో నున్న గ్రంథములను చదివెను. ఉరుకు మిడిలో పరీక్షలో కృతార్థుడై ఫతావూరు కెల్మియనుట ప్రభుత్వపాఠశాలలో ప్రవేశపరీక్షయందు ప్రధానముగ నుత్తీర్ణుడై స్కూలకమిషన్లను పొంది పరిషత్, అరబిక్ భాషలు ఆంగ్లభాషతోపాటు అభ్యసించి అతిథుల కఠినరీతి అమాన్యువ్ భావ మనామృతీయుల కళాశాలలో విద్య నభ్యసించుచు 1903-లో బి. ఏ. పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణుడయ్యెను.

విద్యార్థి నుండగానే అతిథుల కళాశాల యూనియన్ క్లబ్ లో ముఖ్యముగ నుండి తనకు విద్యాసమైన కవిచాతుర్యమును వెల్లడించుచు బాల్య, విద్యార్థుల, తదితరల మనస్సులను రంజితచేయుచు అంజమాన్ అను ఉరుకుపత్రికకు సంపాదకుడుగ నుండి ముదించుట ప్రారంభించెను. బి.ఏ. పరీక్షలో నుత్తీర్ణుడైన తరువాత ప్రభుత్వోద్యోగమును చేయుచు తనస్వలాతి నాధ్యంతులకు ఉరుకు అమల్లా అనుపత్రికను వెలువడించి యీ పత్రికపల్ల మనామృతీయులలో గొప్ప సంబలము కలిగించెను. గాజీయపరీక్షలలో తన గురువులగు లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకును అరవిందభూషణయెక్క కాగ్యములకు సహాయ భూతుడుగనుండి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభలో మనామృతీయులు కాంగ్రెసునుండి భేదాభిప్రాయము కలిగి వెడలిపోవు సమయములో యాధీనము స్వజాతులతీర్మానమును బలపరచక తన గురువు అగు లోకమాన్యని తీర్మానమునే బలపరచెను. బొంబాయి కాంగ్రెసు లగాయకు సూరకు కాంగ్రెసువరకు విడువకుండ ప్రతిసభకు హాజరుయందెను. అటుపిమ్మట లోగ్నా కాంగ్రెసు సభ మొదలు కేటోరకు జరిగిన కాంగ్రెసు సభలకు విడువకుండ హాజరుయందెను. ఆగ్రాలో జరిగిన ముసలమనో లీగునందు ఆగాఖాన్ లార్డర్లింగునకు గౌరవించవలెనను తీర్మానమునకు ఈ మహనీయుడు అతిధీరుడై ఆ తీర్మానమును ఖండించుచు మరొక తీర్మానము నుపపాదించెను.

1908 లో తన ఉరుకుపత్రికయందు ఈజిప్టులో ఇంగ్లీషు వారి నడతను గురించి యొకవ్యాసము వ్రాయగా ఈ వ్యాసము నకై ప్రభుత్వమువారు రెండుసంవత్సరముల కఠినశిక్షయు 500 రూ. జుల్మానా యుండిరి. 1909 ముస్లిమ్ యూనివర్సిటీ కమిటీలో పనిచేసినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు ఈయనను ఎచ్చటను నుపద్యసించునాడదని ఆజ్ఞాపించి, కొన్ని కారణాంతరములవలన ఆ ఆదేశము నుల్లంఘించినందువలన మరల 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్షను విధించిరి. మంజూరు, శ్రీ కాశీలందు వచ్చిన కేసులలో అరాజకము తెచ్చుటకు కారకుడనే భయముచేతన ప్రభుత్వము వారు 5000లకు తన ముద్రాక్షరకాలను సెక్యూరిటీ ఇయ్యవలసి నదిగ విధించిరి. రెండవసారి పొందిన శిక్షయనంతరము మనామృతీనిజే అసహాయాద్యములు భిలాభతో సమస్యలు భారతదేశమందుండు వ్యాపించియుండ నిరాంతరే ఈ ఉద్యమములో పని చేయుచు యున్నతెడ్డు ప్రావిన్స్ యిలో కాంగ్రెసు సంఘమునకు అధ్యక్షులుగను అఖిలభారత ముస్లిమ్ లీగునకు అధ్యక్షులుగ నుండిరి.

1921 సం. ౧౦ అమాన్యువ్ భావలో జరిగిన దేశీయమహాజనసభలో నిచ్చిన ఉపవ్యాసములకు ప్రభుత్వమువారు మరల ఏప్రిలు 1922 సం. లో 2 సం. రమలవరకు కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఇదివరలో చెబునాటముభక్తములు:—మిండి విగతించుట చదువుటగాని వ్రాయుటగాని వార్తాపత్రికలను, కాగితములను ఇయ్యకుండ జేయుట, రెండవసారి తెలువందుండ లీత పూరు, బాన్సు, అలహాబాద్, ప్రతాపఘర్, లోగ్నా, ఫిజియాబాదు, మీర్జా లకు మార్చిసంవత్సరము వ్యాధిపీడితు డయ్యెను. ఈయనకు విధించిన రూ 500 ల జుల్మానాకొండ రూ 5000 ల విలువగలిగిన బ్రెజిలీయ రూ 50 లకు సేమనవేసి ప్రభుత్వవారు గొనిపోయి.

ఈయనకు ఒక కుమార్తె గలదు. భవనంతమైన సంసారము కాదు. కూలివానివలె తన ముద్రాక్షరకాలలో పనిచేసి తన క్రితకలన నె 1వ రు 11 లు లేక రు 12 లు సంపాదించుకొని

సంసారమును గడపుచు, స్వదేశవస్తువులతో నొకవారు నెట్టి దీనిరలన కొంతభవము సంపాదించి దేశపర్యటనము గావించుచుండెదవాడు.

దేశ సేవకుల కొకమని

ఈ రీతిగ ఇటువంటి మహనీయులు అష్టకష్టములకు బాలై దేశసేవ చేయుచుండెను. ఇటువంటిస్థితిలో స్థిరముతమ కృత్రిక సూరము 2 సం. రమలు విగర్తించు సరికి కడచినవలె మైతిమి అతిశ్రమ వారికివరలో కొద్దులు బహిష్కరింపవలె నని యిచ్చిన వాడు. సంములకు వ్యతిరేకముగ వారే నడచుకొనుట చాల పరిహాసాస్పదముగ నున్నది. ఇదివరలో ప్రభుత్వోద్యోగములను వ్యాపనవాదకృత్రి మొదలగునన్ని విస్తరించిన వారందరు యీ కథావాదుకు డగు మోహనీ జీవితమును వివిధ తమ మనస్సులను దాడ్ల, మంతములుగ జేసికొందుని ప్రార్థించుచున్నవాడ.

మూల శంఖ

బయోనే బహానీ:— అనగా విశేషమయ్యే ప్రత్యేకమందు పుట్టెదగ్గుత, యిదిమిగుల ప్రారవ్యాగ; దీనినే అశ్మికోగము అందురు. యీ శోగము విశేష. ఉష్ణముచేతను, అతిసంబారాది వ్యాపారములచేతను సంభవించుచున్నది. గుడస్థానమునుండి రక్తవాళము వృద్ధిచై తద్వారా మొలకలు పుట్టును దీనిని “మూలకోగమనియు” “దుర్బా మమనియు” పేరు కలవు. ఇది పలువిధములుగా నున్నది. (1) రక్తమూలము, మలముతో నెత్తురుపడుట, (2) అర్చిమూలము, జీకటుగా చీమువలె నీరు ప్రవించుట, (3) శుష్కమూలము, అసనవ్యారము లీరువైయుండుట. (4) బ్యాక్యునుండియు అడుగుదిగి యుండుట. (5) లోపలనే గుడముబుడిసి కట్టుకొనియుండుట, వెలుపలను గుడముబుడిసి కట్టుకొనియుండుట, మొలకలుకలగియుండుట, అమముతోనూడి, మలము వెడలినపుడు నొప్పి కలగియుండుట, తలము తెల్లగా ప్రవించుట, మొదలగు లక్షణములు కలిగియుండును. మూలవ్యాధి, ఉష్ణము అధికమగునపుడు నొప్పియు పొట్టును, తీటయును, మంటయును కలిగియుండును. వై చెప్పబడిన దుర్బలములన్నియు ఒక నెలదినములు మామూలశంఖ నివారణి నేవించిన నివారణముగనని ఘంటాపడముగా చెప్పగలము. యీ దివ్యవృక్షము మాయెడుటనే చాలమందికి అర్థమగుగా గుణము చేసినవిదగ, అనుభవము మీద ప్రకటన చేసి యున్నాము. వై ప్రాయశు కేమియు అవసరము లేకనే ఒక నెలదినములో ఈ మూలశంఖ రోగమును నివారణచేయును.

వ్యాధి వివరము వ్రాయుచు అగ్రకు పంపకలెను.

1 నెలకు సరిపడుమందు 1 డబ్బీ రు 2-0-0 లు

రెడ్డి అండుకంపెనీ, గోపాలపురం.

రాజోలుతాలూకా, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-0

మొదటి వాచకం 0-6-0

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు వీలయిన సులభ శయిలిన వ్రాయబడినవి.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకార్యాలయము

తపాలపెట్టె 212, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2112-688) ఈ ఆశ్రమగ్రంథములో జర్మనీగారిది, యూద్యుహిస్తలాభుమము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంద్రశాస్త్రము భూతజేద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లకేక తిమాలు విచిత్రవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుల మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవజన్మకూర్చుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించు భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పోత్రము తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన తెలిని వ్రాయబడి యున్నది ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుద్యుక్తముగా ‘మేల్క’ చేయగలరని గాగ్గంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనికేల రూ 4-0-0. త్వరపడుడు! పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

(164) గ్రేట్ యిండియా జ్యోతిషాలయము,
ఖజుర్హోరు, ఒకాభిషక్తుంజిల్లా.

శ్రీ సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటు నిర్మాణము

ఈ నిఘంటును నిర్మించి యీ నిఘంటువారు పండితులలో నెంతో ప్రఖ్యాతి, ప్రసిద్ధి లభింపజేసినారు. తమ వ్యాసమున ఈ పండితులకు సంగ్రహించి చెప్పిరి. ఇంతయు విని యీ పండితులు సూర్యరాయమున కనుగొను నానందమును మిక్కిలి కొద్దికాలము నిర్ణయించి సంగ్రహముగా తెలియజేయించి పోవుట కార్యక్రమముగా భాగించుకొనుచును. వారి వ్యాసమునే జదిచి యిక్కడ సంగ్రహించి వ్రాసిరి. శ్రీ సూర్యరాయ సాహిత్యములన్నియు సంగ్రహముగా వ్రాసెను. అది సాధారణముగాను, శిష్యుల కనుకూలముగాను చెప్పటయ నకుల దాంపత్యము కూర్చుంటుంటిది. వాని యానందమున గలిగిన భావదాయమును ముఖ్యోద్దేశమువంటిది. తజ్జనతానందము సూర్యరాయభవనీధ్యము. అత్యధికముల యాచిత్యము పూర్వకమున సంగ్రహమున గ్రహించిరి. పూర్వకమున సంగ్రహమున సంగ్రహముతోను తజ్జనతానందమును బ్రక్షిప్తముగా చూడవలెను. కష్టముల మొకటి కీర్తి కూర్చుంటు నిఘంటువు వ్రాసెను. అధ్యయనములకు సహాయభూతముని నిఘంటువులకు బహుళార్థముతో సాధ్యమగు భాషను సచితకాలమున సవరణముగా వ్రాసెను. సంగ్రహములను నిర్వహణదాంశము.

ఈ నిఘంటువారి పదములయందుగూడ గలదును. దనుటకు శ్రీ శాస్త్రిగారు నిర్వచనముల నూచించి తత్సమపదముల గ్రహించుటయే కాక కార్యములను జాబితావలయున, వర్ణనా విషయమున, సంకరానందమున, నిఘంటు నిర్మాణవిషయమున, సర్వవిషయములందును అంధ్రుల భాషాసంప్రదాయము యే యనుసరించిన ప్రవృత్తి. నిఘంటువారివారుగూర్చి చెప్పవలసినది సంగ్రహముల యాచిత్యమును తెలిపి యిట్లు వచించిరి. పద్యనిఘంటు పదములకు నిఘంటువారివారు గ్రహించుటయే కాని యాచిత్యమును : పుటలు యొగిచిరి. తెలిసికొనవలసినదియు పద్యనిఘంటువులందు బదసామగ్గము మిక్కిలి తక్కువ. కలెం తదంత మంచియే యిందు ప్రకృతమునకు బ్రకృతివ్యాధితులకు కనువ్రేచని తోచెను. కావుననే పద్యరూప నిఘంటువు లందలి పదములను గ్రహించి సంస్కృతపదములకు సంస్కృతమునకు అంగమునకు, అంగమునకు అకావశ్యకములగుటల కొన్ని బయటపడినవి. సంస్కృతార్థముతో నున్నవానిలో వాచ్యత్యము మిన్నయెనది. అంగార్థముతోను వానిలో మోనియల్ విల్లియంగారి నిఘంటువు గొప్పది. వానికంటె సరిమానుకొను వానిలోనున్న పదపదార్థములను గ్రహించి వానిలో లేని కొన్ని విశేషార్థములను కార్యనాటక దుర్భరాచారముతో ప్రువచయించు అధునిక భాషములను దెలుప సనవైన పదసమూహమును బ్రక్షిప్తమునకు లను తక్కువ నిర్మాణమును విద్యాధికలను మిక్కిలి యాచిత్యముగను మిక్కిలి చక్కని యొక్క సంస్కృతాంగ నిఘంటువును పూర్వార్థ పుస్తక కళాశాలలో నెల పండితుడుగా నుండిన కీ. శ్రీ. వాసుదేవరావు అవీ ఎం. ఎ. గారు కూర్చి ప్రకటించిరి. అట్టి నిఘంటువు మనయాంధ్రభాషకు లభించుట మనయాంధ్రుల మహాభాగ్యముకాదు! తత్సమ తద్భవ జేత్యాది వాచారాసంకల్ప మగు మన యాంధ్రభాష కట్టి నిఘంటువు కూర్చుట సులభకార్యముకాదు. శ్రీపరమహంసాచార్య మూరిగారి సామగ్రి సంపాదనమున కీ. శ్రీ. బ. సీతారామారావుగారి శిష్యత్వకరమున గురించి ప్రకటించిరి. అనిఘంటువుల గల లాభములు పూర్తిచేసి దానిపై నిభివృద్ధిగావించుట యాంధ్ర సాహిత్య పరివర్తనాదు నిఘంటు నిర్మాణమునకు సహకర్తృత్వము వారికి శ్రీ పితృపురమహారాజువారు మహాశయముగా లభించుటయును మనయాంధ్ర జనల మహాభాగ్య ఫలము. అభయము పరిపక్వస్థితికి వచ్చుచున్నది.

తర్వాత నాంధ్ర సాహిత్య పరివర్తనాదు నిఘంటువున కవతారికగా భారత సారాంశాది గ్రంథములకు బదాను ప్రపక్ష సిద్ధపాచిరి. వృత్తులకు సంబంధించిన పదములపై శిష్య ముండేయులకు నోకరిం బంటి వ్రాయించిరి. శ్రీవేదము నొక ప్రాయశాశ్రమ గారు వ్రాసిన భారతములలోని కొన్ని ప్రయోగ విశేషముల జ్ఞానముల సాక్షులు. (Note books) 15 ను అంధ్ర పదములకు కొన్నిటి వ్రాయించిన సహాయ ద్రావిడ భాషాపరివర్తనము చేస్తుంటిది వచ్చిన నిఘంటు సామగ్రి యు, నున్నది.

శ్రీ మహారాజావారి యభిప్రాయప్రకారము శ్రీ సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటు గౌరవ సంపాదకులుగా బనిచేయు నుత్తేజులుగు బ్ర జయంతి రామయ్య సంతులవారి సంపాదకత్వమున కంద కాళయైకి సువర్ణరాదినియు మొదలుకొని దుర్బతి సంకల్పరాంకమునకు (4 సంల లోను) వస్తు సం గ్రహము తద్విచర్యము ననెడి రెండు ప్రధానవిభాగములు గల నిఘంటు నిర్మాణ మహాకార్యమున మొదటి భాగముగు వస్తు సంగ్రహ రూపకార్యము ముగిసి దనియు రెండవభాగముగు విమర్శకార్య మారంభింపబడినదియు దమ కలెరకు సం తోవపూర్వకముగా తెలుపుచున్నాను.

అంధ్ర నిఘంటువున జేపడిన పదములను తెలుగుకలెర గలవి. అవి సంస్కృతసమములు తదితరములు జేత్యాదులును. తత్సమభాగమును గురించి: ఈ పదములు అట్టి సంస్కృతాంగ నిఘంటువునందు గ్రహించవలయు నని యేర్పాటు చేసికొని పరివర్తనాదు దానిని నాంధ్రీకరింపజేయ కార్య స్థానము చేస్తు పుమున నున్నపుడే ప్రారంభించి అపధతియే మంచిదని యెంచి గౌ. సం. మ. రామయ్యకంతులవారు దాని నాంధ్రీకరింప చేసిరి. ఈ విషయమున గొండలకు భిన్నాభిప్రాయము గలదు. అది కొంత చెప్పవలెను. 'అంధ్రగ్రంథము లన్నియు జదిచించి వానిలోనున్న సంస్కృత సమములే గ్రహించవలయున గాని భిన్నములగు సంస్కృతసమములు తెలుగు నిఘంటున గ్రహించరాదనియు అవి కాళిగ సాది కవులు అవయోగించిన మనకు గ్రాహ్యములు కావలయు గొండల భిప్రాయ పడిరి. దానిపై నిఘంటు సంపాదకులు కాళయైకి సిద్ధార్థి సంకల్పముల నిఘంటుకార్య నివేదికలో 'అనేక సమాచారములలోను అందును దీర్ఘకమాసములలో నున్న సవాంతరసమాసములలోను నున్న పదము లన్నియు తెలిసి మాచిన సంస్కృతపదము లన్నియు దొరకుననియు అట్టిని సంపాదించుట ద్రావిడ ప్రాజాపత్యము వంటిదనియు పాశ్చాత్యభాషాగ్రంథములలోని భావములు ప్రతిపాదించుటకు కల్పించుకొనటకు గొంత కష్టముల మూల్యమునకు సరి యగు నిమగ్నమే యిదిగలదు నిర్ణయింపబడి యాచిత్యములంబింప బడినదియు ప్రకటించియేర్పాదు. జయము ఈ పదము నిఘంటుకార్యస్థానమునందు మచ్చునకై పంపబడిన తత్సమ పదములపై నిభిప్రాయ మిచ్చుచు గొండలు వరల పూర్వభావమే కలెరించిరి. వారి మహాశయమేమో నేను గ్రహించజాలను కాని వారియభిప్రాయము ననుసరించినవో కాళపు విద్యాభివృద్ధికి నెట్లొద్దునెట్టివార మగుదును. ఎలయ: అంధ్రభాషలోనున్న మహాభవ భములను కలెరగ్రంథములను గూడ పురవర్ణనాది కతిపయవర్ణనములతో నిండియున్నది. అప్పటికప్పుల వారి యాశయములకు వాచ్యత్యములయిన జేత్యవైకృత పదములను కర్ణవారము నుండియు దత్త్యములను సంస్కృత గ్రంథములనుండియు గ్రహించిరి. భారతాంధ్రీకరణము చేసిన నన్నయగారుడ రాజనీత్యాది విషయములను సంకల్పింతులు చేతుచేసెను భారతమునకు గొన్ని పట్ల ప్రబంధమును వేయించుటచేతను రాజనీత్యాదులకు పయోగింపదగిన పదసామగ్రి (జేత్యములు గాని తత్సమములుగాని) యాంధ్రమునలభింపదాయె. నన్నయగారువ్రాసినది తత్సమపదము తిక్కనాభిప్రాయగింపలేదా? మనరాజనీత్యాదివిషయములను దెలుపు పదములు ప్రకృతవ్యవహారసాధారణమున గ్రహించునని మనజేత్యముయొక్క యద్వైతముచేతనో దుర్బద్ధముచేతనో కొంతకాలము తురకము తపాసీలు యున్న పదములు, కొంతకాలము మంభిసీవారి వాచ 'సూర్యగో' (Supply) కింట్టెటు (Quit-rent) మున్నగునవి కట్టి కుద్ధాంధ్రభాషాపదముల నూలు చూపుగనని మనకు గలియెనది. అంధ్రకృతికి తీర మేర్పడుచున్న చిహ్నములు గలదునున్నవి. ప్రకృతిశాస్త్రము గణితశాస్త్రము వృక్ష శాస్త్రము వైద్యశాస్త్రము మున్నగు శాస్త్రములను కళావిశేషములు దెలుపుమహాగ్రంథములు రాజనీత్యాదులు తెలుపు నీతి గ్రంథములు భర్తృనిబంధములు దెలుపు భర్తృశాస్త్రగ్రంథములు వైవరహస్యాదుల దెలుపు వేదవేదాంగాది గ్రంథములను బయలుతేలుచున్నవి, బయలుతేలనీ యున్నవి. వాని కాధారము మున్నది? సంస్కృతరత్నాకరమునందు కావలసిన మన్నిత తత్సమములు గ్రహించవలసినకాళమున్నపుడే గణితప్రకృతశాస్త్రాది సాధారణముల అంధ్రమున బోధించుటకు దగిన పదసామగ్రిలేదనియు మనకు విద్యావిషయమున గూడ బరాధిపతి కప్పదనియు గొండలు గలపెట్టుచున్నార గదా?

ఇట్టిస్థితిలో పూర్వోక్తము ప్రయోగింపని సంస్కృతపద ముచ్చరింపగూడదను నియమము చేసికొనట మనతోగల మనమే కంచెలుకొట్టుకొనుటకు తీర కాదా?

మన నిఘంటు సంపాదకులును మననిఘంటునకు మహా శ్రయులగు మహారాజావారును వై యభిప్రాయములకు లోనుగాక భావివృద్ధి గావలసినది యాకాళియొకటి అప్పకృత సంస్కృతాంగ నిఘంటువు నాంధ్రీకరణమున కొనసాగింపజేసిరి. అనిఘంటువునందు 1083 పట్లలలోను కీ! శ్రీ! లం! దేవ రాజనుధిగాయ 708 పట్ల లంధ్రీకరించిరి. తర్వాత వానిపై నియమితుడైన నేను (అట్టిపత్తశాస్త్రి గారు) నెల చేప్పిరి. అంధ్రాంగ్లముల నిపుణులగు మ. కూచి నంధింహము పంతులుగార పృథ్వీదత్తుడు మావని పరామర్శించుచు అంధ్రభాషా విషయమున సాహిత్యముచేయుచుండెడివారు. మొత్తముమీద తత్సమభాగము ఒక పండితుడు 4 సంలలో నూర్చులిగెను. మొత్తమున పదములసంఖ్య రమాయ 75,000 విమర్శకాలమున గొన్ని తీసివేయవలసియుండును. తుదకు నిఘంటువున కేబదివేలకు తక్కువ కాకుండగ తత్సమములు నిలుదునని తోచుచున్నది.

ప్రయోగముల కరణ్యములగు తత్సమక్రియాసూపములు అంధ్రప్రపంధములనుండి యెత్తి సోదాహరణముగా వ్రాయించిరి. ఉపవర్ణనమున భిన్నములగు రూపములతో గలిసి 1834 లభించినవి.

తత్సమేతరపదములు

తత్సమేతరములగు జేత్యాదిపదములు ప్రసిద్ధివుల గ్రంథములనుండి గ్రహించి సంకల్ప సారమున నర్థములు నిర్ణయించుటకై నియమితులైన కొండలు పండితులు జేత్యపదములకు సందర్భాచిత్యము, ఆ యర్థమును ప్రవచించు నుదాహరణమును, అందలి వ్యాకరణవిశేషములు, సంస్కృతకార్య (పరిధి) భిన్నార్థమున గాని భిన్నరూపమునగాని ప్రయోగింపబడిన తత్సమపదములను ఒక్కొక్కపద మొక్కొక్క కాకత్యముకొనె వ్రాసిరి.

ఈపని కాళయైకి సంకల్పమున మొదటి రమాయములు నిర్ణయించి రిద్దారిత యేమమాసములు నలుగురును, సిద్ధార్థి సంకల్పమునకుయు నలుగురును, రెండు సంకల్పమున మొదటి యాణుమాసములు ముగ్గురును తర్వాత యాణుమాసములు నలుగురును, దుర్బతి సంకల్ప మొదటి 4 మాసములు ముగ్గురును తర్వాతి 8 మాసములు నొకరును కార్యస్థానమున బనిచేసిరి. ఒక లక్షరెండువేలయేడువందయెనుబదివార్లు ప్రయోగములు సంపాదించిరి. అప్పుడపుడు నియమిత మగు పాఠాలోపికము గ్రహించుచు రాజుమహేంద్రవర విజయనగరవాసులగు పండితులు 26,946 పదములు వ్రాసి పండిరి.

మొత్తముమీద 1,29,730 తేలివని. భిన్నఫలముల భిన్న పండితుల భిన్నకవుల భిన్నగ్రంథములనుండి గ్రహించుటచేత వ్రాసిన పదమే వరల వరల వ్రాయుట తటస్థించినది. అవి భిన్న కాలమునందలి భిన్నకవుల ప్రయోగవైదితి తెలిసికొనుటకును అధిర్బలయాలకును కొన్ని పట్ల నుపయోగించును. కొన్ని పట్ల వృద్ధమున. అట్టి పోషకపుస్తకమును నివర్తించ జేయుటకై స. పాదకులు కొన్ని నియమముల నేర్పలుచుటయే కాక తాము భారతాది మహాగ్రంథములు స్వయముగా జదిచి విశేష మున్నదని తోచిన పదములకు గింది గీతడి యా విశేషములను పండితులే వ్రాయించిరి.

వై పదములను అకారాది కల్పకమున నేర్పటిది లెక్కింపగా 92,762 భిన్నపదములు లభించిరి. వానిలో ఉన్నభిన్నపదములు (అలక, అల్ల, పురికొలుపు, పురికొలుపు మొ) భిన్నములుగా గ్రహించబడుటచే 80,000 తత్సమేతరములు భిన్నపదములు గలనని యెంచవచ్చును.

వీనికాధారములగు కల్పాత్పాకరమున గ్రహించిన 104 గ్రంథములలోను 10 గ్రంథములు లభింపలేదు. మిగిలిన 94 గ్రంథములుగాక నైగ 90 గ్రంథములనుండి ప్రయోగములు గ్రహించబడినవి. సంఖ్యలో ద్విగుణిత మగుటయేగాక వారికి అప్పుడు సంప్రాప్తముగా లభింపని కొన్నిగ్రంథములు ప్రకృతము సంప్రాప్తముగా నొకరినది.

ప్రాకృతపదములు: తత్సమేతరములలో జేత్యములేవో సంస్కృతపదము లేవో ప్రాకృతపదము లేవో ప్రాకృతము లేవో నిర్ణయించుటకై యాంధ్రపదసాహిత్యము గల ప్రాకృత పదములను మిగుల నావశ్యకము. అట్టి ప్రాకృతపదములు 147 విజయనగరవాస్తవ్యులగు శ్రీమహా పరమపురామనాథస్వామి ఎం. ఎ. గారిచే ప్రాకృతగ్రంథములనుండి యెత్తి వ్రాయబడినవి.

అంతపదములు కన్నడపదములు: జేత్యపదములలో కొన్ని పదములకు అంత కన్నడభాషలతో సమానముల గలదు. వాని సమానీయపదములు గ్రహించి కొన్నిటికి బన్యజనకభావమును గొన్నిటికి సోదరభావమును నిర్ణయింపవలసియున్నది. దా

నికై 10,500 అంతర్భాగమున సహజీయ పదములును, 4,500 కర్మాటక భాగమున సహజీయపదములను వ్రాయించిరి.

ఇవన్నియును జక్కగ వివరించి నిఘంటువున నుపయోగించదగినవి.

వివరములు:— తత్సమ భాగము వివరించుటకు ఆంధ్రాంగ్ల పండితులకును, కూచి నడిసింహం పంతులుగారును, ఆంధ్రగీర్వాణులందఱును బ్ర. పురాణపంథ మల్లశర్మరావుగారును శ్రీసాగ లక్ష్మీకవి కాశ్మీ గారును (తామను)నిమిత్తులై పరిచేయుచుండగా బ్ర. మల్లశర్మకాశ్మీ గారు వార్ధకకక్ష వృద్ధ రాకపోకలకు సహించక యాపనిమండి విరమించి వారి పూర్వోన్మేషమున బ్రవేశించిరి. వారిస్థానమున బ్ర. శేరి శేరయ్యరావుగారు నిలువించబడిరి. దుర్మతిరక్తగ ర్ధికశక్ల యేకాదశి మొదలు దుర్మతి సంవత్సరాంతమువఱకు గె232 పదములు వివరించిరి. కీ. శే. తం. శేరరాజుగారిగారు వారస్సు త్యాదుల సరిహద్దును వాండ్లకరించిన యాస్తి నిఘంటువు వివరముల కంతయో సహకారిగా వర్సిరి.

వివరించునపుడు వైదికపదములును, వైదికాగ్రములును ముఖ్యములగు సమాసములును, అప్రసిద్ధాగ్రములును వ్యాకరణ విరుద్ధములగును వివరించుచున్నది.

లాక్షణికాగ్రములలో గావ్య ప్రసిద్ధాగ్రములే గ్రహింపబడుచున్నవి. అట్టివానినికావ్యము సంస్కృత గ్రంథోదాహరణములు చూపబడుచున్నవి. విరుద్ధాగ్రములగు విరుద్ధములను నికైకం ద్రకు దోషక తప్పదు. అట్టి గ్రంథమున కొన్ని గోషములు ఏకా రణముననే దొరికవి. అవి గొన్నిటిని ప్రపంచమున జూపిరి.

వివరములను సంస్కరణమును ముగియుటకని చేయవలసి యగుటచే ఆంధ్రగీర్వాణ వారు ఉన్నదియున్నట్లే యాంధ్రగీర్వాణులది. దానిని ఉన్న దాని నున్నట్లే నిఘంటువున గ్రహించినచో వ్యాకరణ సాహిత్యములకు ముద్ర సిద్ధముగు మన యాంధ్రజేతమునందలి పండితులు మన నిఘంటువు ప్రామాణిక గ్రంథముగా గ్రహింపవలసి సాహసించి చెప్పవలసి యున్నది.

ఏదినగున కాదినను వివరింపబడిన పదములకు తుదమైన ప్రతివాదా చి సరియనియచ్చనకు సిద్ధము చేయబడుచున్నవి. తత్సమభివృద్ధిపదములు వివరించునపుడు దొరకినక కరకు పాఠభేదములు గూడ జూచి గ్రహనముచున్నాము.

తత్సమేతరపద వివరములు
తత్సమేతరపదములు ప్రయోగ మాత్ర కరణములు వీనిని వివరించుట యన ప్రయోగానుసారమున నర్థ నిర్ణయము చేసిన మార్గము పాఠకులకు ముఖ్యముగవలెను తగిన యుదాహరణముల జూపి వానికల సంస్కృతప్రాకృత ప్రాచీన కర్ణాటకభాషాసాహిత్యము స్పష్టపరిచి ప్రయోగ వైలక్షణ్యాదికము చూపుట ఇది మిగుల ప్రయోజనకరము. సాహిత్యముగా నాలోచించి నిర్ణయింపవలసినది గాని తత్సమభివృద్ధి యనాలోచితముగ జేయవలసినదిగాదు. కాని ఆంధ్రజనులు ఎప్పుడో నిఘంటుభాగమును చూడ గలుగుదుమా యని మిక్కిలి తపాతనా పడుచున్నాము.

అట్టి తపాతనాకు గొంతకలు కుపకమిగుల కేముటకై నిఘంటు సంపాదకలు ఆనాడులకు తత్సమేతర పదముల గూడ వివరించి ప్రకృతము వివరించు చున్న యానాతి తత్సమపదములతో గ్రహింపి యచ్చులు ఆదిగాకల పదము లన్నియు నొక సంపుటముగా ప్రకటించిన బాటగా నుండు నామని యాలోచించు చునే యున్నాము. ఆనాటిపదము లన్నియు గలవ పదనాలువేలకు వైగా నుండును. అందు నాలుగువేల వైగా వేక్యాదులు మిగిలినవి తత్సమములంద వచ్చును.

మొత్తముమీద నాలోచించగా మన మహాకావ్యానికి వేల వేలములతో శ్రీ సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువున వేలది వేల సంస్కృతపదములును వాదాపుగా 80,000 వేక్యాది పదములు నుండునని దోచుచున్నది. తత్సమములకు సంస్కృత ప్రాంత భాగ్యములకును ప్రసిద్ధి గల నర్థములు, యుక్తి స్ఫూర్తిక దూరమున యర్థములకు దాహరణములును, కొన్ని చోట్ల వృత్తిమయము, తత్సమేతరపదములకు. అర్థము, ఆయర్థము ముగిరి పక్షము నుచాహరణములు ప్రాకృత ప్రాచీన భాషలలో గల సహజీయము వృత్తివృత్తిగములు (ఇది తెనుగు భాషలో నూతన విషయము), వామములు, ప్రయోగ విగ్రహములు, వాని కనువైన వ్యాకరణ విశేషములు. మున్నగు భజనములతో శ్రీసూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువు వెలయుచున్నది.

ఆంధ్ర ఖద్దరు నిలయం

7 తంబు నెట్టిపిట్టి, బాట్టిపురు-మద రాను.

పంచాంగుల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు

ఖద్దరు పంచకము

ఉ. అమ్మదయ్య ఖద్దరు సహస్రీకము నిండబాటులేక దే శమ్ముగ గాలుబెట్టి యసహ్యపుకాటక మట్టే హెచ్చుకొ సామ్య విదేశేమేగ మనసోక బృందము మందుమండ మీ రిమ్మెలు నుండ గాదు కొనడికొనడి కొనడయ్య ఖద్దరుకొ ఉ. పావనమార్దుల నివిధభంగుల రంగుల దేలుచీరలుకొ దోతు లెంతయేని పరితోష మొనర్చుదుగాన మీరు దీ పోకలివాడు కూతులకు నల్లరంగు దొడ్డిట్లు బెట్టగా కేవలయెనగాని కొనడి.

ఉ. జేతము భావనాస్యమున దీతనుండ మహత్మ్య గాంధీ సం జేతము పంపి ముక్తికి నృదేశపుట్టు యటంచుకొ బాట, మో పాకల మెట్టబోవక మహాత్మ్య యానతి గొంపించి, స ర్వకుండు సుగంధింజనుడి.

ఉ. ముంగల నైక్యమే మనకు ముఖ్యము, అట్టిది లేనివాడు పొ దంగలమే స్వభావము ముదంబును గల్గునె హైదరాబాద్ చే యంగల కాశ్యమెల్ల మనంజితీ నైక్యము, దాని ఖద్దరే యంగిలజేతక బుగొనడి.

ఉ. పిలి యొకేతెనె; కలకాలముమాట, కొనుండు కట్టుడి మలివిదేశకస్త్రము. మాట యటంచుకొనిండు దెప్పడుం దలంబుం దంతంగముల దానినకొ నిపు డెంతెత్తునీ నీ లల మనకే నుబోయె కొనడి.

వరకవిషయములు

మద్రాసు - మారకపు రేటు.

మారకము.

బాంకేరెల్లిగొట్టె ప్రాప్త్యము 15 9/16 పెన్సిలు

బాంకేడిమాండు ప్రాప్త్యము 15 19/32 పెన్సిలు

బండెను దిమాండు ప్రాప్త్యము 15 19/32 పెన్సిలు

బాంకే కొనుగోలు రేటు } 15 19/32 పెన్సిలు

మాడు నెలవాయిదా ప్రాప్త్యము 15 7/8 పెన్సిలు

బిరు నెల వాయిదా ప్రాప్త్యము 16 1/32 పెన్సిలు

పిల్ల వై మారెక్కలు

మారకము

కలకత్తా ఆక్టోబరు 14 కలివారము

బ్యాంకేతంతిమా రకము 1 పి 3 5/8 పెన్సిలు

డిమాండుబిల్లు 1 పి 3 21/32 పెన్సిలు

బొంబాయి - మారెక్కలు.

బొంబాయి. 14 కలివారము

ఇంగ్లీషు బార్ గోల్డు. 27 4/0

తిత్తణం వైసలా మింటుగోల్డు. 26 15/6

నవంబరు తీర్మానము. 27 0/8

(డిసెంబరు) తీర్మానము. 27 0/9

తిత్తణం వైసలా బార్ కండ్. 90 4/0

నవంబరు తీర్మానము 90 6/0

డిసెంబరు తీర్మానము 90 4/0

మారకము

బ్యాంకుతంతిమా రకము 15 15/8

డిమాండుబిల్లు 15 15/8

బి. సి. టి. టి 15 9/16

బి. సి. టి. టి. 15 19/32

వజ్రసాగములో ఈవాడునండి రక్తాక్షువకు వే

యబడు గొడ్డుకే సోనది యెవమనైపున నన్న అడవి ఫే

లవరకును కయారైనది. అక్కడనుండి నదిమీదుగా రాజనీవర,

రకు పోవును.

వీరూరులో పర్వతెంబురివివర్య నెటిల్మెంటును రద్దుచేసి

రైతులను భూస్వాములుగా నెప్పకలెనని స్వామి విద్యానందుల

వారు వీరూరు రాజనీవరలో తీర్మానము నుపసాదించురు. భూ

స్వాములకును రైతులకును పాట్లలో జరిగిన సభ భూస్వా

ములు రైతులు చూచించిన విషయముల నంగీకరింప వుంటుచే

భగ్గుమైసోయెను.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆక్టోబరు 16-న తేదీ సోమవారము.

(1) భాగ్యములు

కలివారము బా 1-3 ను 58 మొదలు 68 వరకు

విషయము	బా	మొదలు	వరకు.
మనుమ తెనాలి	1	15.0.0	14.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	15.0.0
డిల్లీ	1	15.0.0	16.0.0
రాకులు	1. 164 బస్తా 1-4	9.0.0	10.0.0
మిల్లులు	1	20.0.0	21.0.0

(2) వస్తు భాగ్యములు

విషయము	బస్తా	1-4	మొదలు	వరకు.
కెల్లూరి	1	15.0.0	15.0.0	15.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	14.0.0	14.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	15.0.0	15.0.0
మినుములు	1	15.0.0	17.0.0	17.0.0
తీలము	1	15.0.0	11.0.0	11.0.0

(3) కూనె వస్తువులు

విషయము	బా	1-4	మొదలు	వరకు.
మిల్లులు	1	15.0.0	17.0.0	17.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	28.0.0	28.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	59.0.0	59.0.0
యెలరెడదేతము	1	15.0.0	58.0.0	58.0.0
కేరకమునూనె	1	15.0.0	120	120
కెల్లూరి	1	15.0.0	118.0.0	118.0.0

(4) బిల్లర వస్తువులు

విషయము	బా	1-4	మొదలు	వరకు.
కెల్లూరి	1	15.0.0	140	140
కెల్లూరి	1	15.0.0	104.0.0	104.0.0
మిరపకాయలు(గుంటూరు)	1	15.0.0	108.0.0	108.0.0
గుంటూరుపొయ్యి	1	15.0.0	50, 55	50, 55
కెల్లూరి	1	15.0.0	70, 75	70, 75
కెల్లూరి	1	15.0.0	48.0.0	52.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	48.0.0	48.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	61.0.0	70.0.0

(5) ఇరుము

విషయము	బా	1-4	మొదలు	వరకు.
కెల్లూరి	1	15.0.0	87.0.0	87.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	89.0.0	89.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	40.0.0	40.0.0

(6) లోహములు

విషయము	బా	1-4	మొదలు	వరకు.
కండి 100 రులము	1	15.0.0	98.0.0	98.0.0
బంగారము, రులము	1	15.0.0	28.10.0	28.10.0
పరకము	1	15.0.0	17.1.9	17.1.9
కెల్లూరి	1	15.0.0	314.0.0	315.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	345.0.0	346.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	44.0.0	44.4.0

(7) రంగులు

విషయము	బా	1-4	మొదలు	వరకు.
సింహంమామిడి	1	15.0.0	95.0.0	95.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	75.0.0	75.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	97.0.0	97.0.0
కెల్లూరి	1	15.0.0	77.0.0	77.0.0

శ్రీపుండలిక వరదనభ:— చెన్నపట్టణము గోనిం

దప్పనాయకువీధి, 62 నెంబరు వ్రమ్మిడి రామశ్యాశెట్టి, గురు స్వామి శెట్టి అందుకంవెనీవారి కార్యాలయమునందు 17-10-22 నుంజ వారమురాత్రి 8-30 ఘంటలకు కీర్తి శేషులకు పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యులవారి శిష్యులగు, వి. క్రిష్ణాచార్యులవలన రా మానాంకధావళియందలి "నగ్రీవట్టాభిషేకము" అను వారి కథా కాలక్షేపము భవనమును, భక్త వక్ర లంగరయ విజ్ఞేయ ప్రార్థకులు.

ఎరకవింటర్కోగారు 15 వ తేదీన "దార్జిలింగునుండి కలకత్తాకు వచ్చిరి. ఆనాయంత్రమే లక్ష్మీకు పయనమైరి.

బొంబాయి పురాభివృద్ధిసంఘము 50 వాలవంద కృష్ణ గారి మృతికి విచారమును దెల్పిరి.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము

ఎల్. జి. పరీక్షలు

మద్రాసు 1922 వ. ఏ. జి. పరీక్షలు జరిగిన
తేదీలను ఇక్కడ ఇచ్చితిమి:-

మొదటిసారి: 18, 19, 20.

మూడవసారి: 4, 5, 7, 10, 15, 17, 22, 26, 29,
31, 32, 33, 37, 38.

మొదటిసారికి పరీక్షలు.

మద్రాసు 1922 వ. ఏ. జి. పరీక్షలు జరిగిన
తేదీలను ఇక్కడ ఇచ్చితిమి:-

1-వ భాగము

మద్రాసు 15 4 5 921

మద్రాసు 18 24 26 34 60 70 78 92 95

287 289 291 293 301 313 317 345 319 388 391 395
396 420 421 422 423 429 470 471 505 530 551 606
609 617 645 647 670 652 667 668 706 721 739 742
755 767 771 774 788 794 802 805 815 820 821 826
838 831 847 822 9 6 937 954 959 1010.

2-వ భాగము

7 8 11 14 17 21 23 25 27 28 29 33 35 43 44
45 46 48 64 65 72 88 90 92 99 100 115 116 126
127 130 131 133 141 143 144 145 146 147 148 152
155 156 158 159 161 164 167 170 178 174 175 213
217 218 222 223 224 225 226 245 247 250 251 259
264 267 268 270 271 272 274 275 276 280 282 294
295 300 302 303 304 306 308 312 313 319 321 325
326 336 337 338 340 341 358 354 359 361 366 374
375 378 379 380 386 387 388 389 397 399 401 402
403 404 405 407 408 409 417 419 423 434 440 441
442 445 446 447 448 452 473 478 481 482 483 484 487
488 493 507 509 511 517 518 520 521 522 523 527
547 552 557 558 561 568 564 573 573 576 579 580
585 586 587 589 599 6 4 608 619 626 630 635 624
625 630 632 636 638 639 640 641 643 644 651 655
657 659 661 664 665 674 677 678 679 680 671 682
685 687 692 694 695 706 708 711 716 717 718 723
731 740 741 742 744 745 746 747 749 751 753 755 801
811 816 818 822 824 827 828 829 837 838 839 840
841 843 844 849 850 851 853 854 857 858 859 861
862 861 865 870 872 875 876 880 882 884 885 888
889 891 892 894 895 896 920 928 929 930 935 939
940 942 946 951 952 956 958 959 963 964 990 993
994 995 997 1002 1003 1017 1019 1020.

3-వ భాగము

18 25 27 77 81 107 109 178 181 184 187 188
192 195 197 198 199 201 209 230 231 232 235 242
286 316 330 331 344 350 368 369 370 410 411 412
470 458 460 462 467 468 491 492 495 499 525 526
528 539 542 555 574 577 591 593 600 601 623 625
642 660 662 699 700 701 702 703 710 726 728 729
736 737 753 754 755 757 759 761 784 792 812 842
845 898 900 902 903 904 905 910 911 912 915 914
915 947 950 967 968 972 975 976 977 981 989 998
1005 1009 1024 1025 1026 1027 1028 1029.

4-వ భాగము

1032 1033 1042 1052 1075 1081 1083 1103
1122 1127 1128 1145 1186 1189.

5-వ భాగము

1033 1035 1051 1052 1057 1058 1059 1061
1062 1063 1085 1095 1096 1098 1099 1100 1102
1113 1120 1121 1123 1126 1121 1128 1140 1147 1150
1151 1152 1157 1158 1171 1177 1178 1181 1185
1190 1196 1200 1201 1203 1209 1211 1213 1216
1218 1222 1224 1225 1226 1228

6-వ భాగము

1045 1057 1063 1064 1072 1075 1079 1 84
1088 1106 1107 1108 1124 1142 1145 1161 1161 1165
1169 1173 1174 1184 1182 1197 1198 1206 1227 1234

గ్రామ 8

1-వ భాగము: 1443.

2-వ భాగము: 1243 1255 1262 1265 1267 1269

1294 1295 1297 1304 1310 1314 1317 1320 1323 1340

15 5 1507 1513 1542 1576 1580 1603 1610 1612 1-13
1657 1702 1739 1760 1764 1813 1815 1821 1870 875
1924 1925 1931 1934 1974 1-85 1991 2021 2022
2052 2073 21 8 2109 2128 2134 2135 2191 2195 2 91
2215 2243 22 8 2308 2-12 2315 2325 2327 2333 2340
2348 2448 2454 2466 2493 2497 2503 2510 2578 2583.

3-వ భాగము

1235 1237 1238 1239 1241 1247 1248 1249 1250

1263 1275 1319 1291 1282 12 3 1285 1292 1298 13 2
1306 1308 1319 1311 1312 1321 1337 1339 1344 1345
1348 1349 1350 1352 13 3 1354 1355 1357 136 1360
1 61 1363 1365 1366 1367 1369 137 1371 1374 1376
1377 1382 1387 1388 1390 1391 1393 1 97 1403 1404
1406 1407 1409 1421 1425 1427 1428 1431 142 1433
1435 1436 1441 1442 144 1445 1444 1457 1458 462
1471 1472 1473 1474 1477 1505 1508 1517 1518 1519

1521 1525 1526 1527 1530 1532 1539 1546 1547 1549
1550 1554 1555 1556 1560 1566 1567 1568 1569 1570
1571 1573 1575 1582 1583 1587 1589 1590 1592 1596
1597 1604 1611 1614 1618 1616 1619 1620 1621 1622
1624 1626 1627 1628 1629 1632 16 6 1639 162 1651
1659 1660 1662 1664 1665 1671 1673 1674 1676 1678
1679 1680 1691 1682 1683 16 4 1687 1698 1696 1 03
1704 1707 17 8 1711 1715 1723 1724 1730 1735 1736
1744 1746 1749 1750 1751 1753 1755 1756 1761 1 63

1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772
1774 1776 1777 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785
1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1810 1822 1824
1825 1826 1828 1829 1830 1834 1835 1826 1837 18 9
1842 1844 1845 1846 1847 1859 1861 863 1863 1864
1869 1869 1872 1874 1876 1876 1881 1884 1887
1890 1893 1896 1899 1890 1891 1892 1893 1896 1897
1900 1906 1908 1909 1913 1914 1915 1917 1927 1928

1932 1933 1936 1937 1938 1940 1941 1942 1943 1943
1951 1963 1964 1965 1966 1972 1994 2001 2002 2004
2006 2007 2008 2019 2024 2025 2026 2029 2030 2031
2032 2034 2035 2037 0 8 2039 2040 2041 2 42
2048 2049 2050 2059 2061 2063 2064 2074 2084 1 35
2089 2090 20 3 2102 2107 2111 2119 2120 2122 2125
2126 2130 2137 2138 2139 2140 2141 2144 2147 21 8
2149 2154 2157 2161 2162 2163 2164 2166 216 4

2172 2173 2174 2175 2176 21 9 2181 2134 2202
2205 2209 2210 2217 2219 2240 2221 2222 2223
2224 2225 2227 2231 2232 2 35 2236 2238 2240
2241 2246 2249 2251 2252 2262 2267 2268 2269
2271 2274 2281 2282 2285 22 6 2287 2289 2303
2307 2310 2311 2313 2317 2321 2 22 2329 2334
2342 2343 2345 2349 2352 2353 2354 2 55 2356
2357 2 58 2359 2360 2363 2372 2373 2379 2381
2382 2386 2388 2390 2392 2394 2396 2388 239 4

2403 2410 2417 2449 2459 2465 2466 2172 2473
2493 2500 2532 2536 2538 2539 2544 2547 25 9
2554 2555 2556 2561 2565 2583 2590 2591 2593
2596 2603 2614 2615 2616 2620 2622 2635 2636 2638

4-వ భాగము

1245 1246 1266 1213 1315 1316 1318 1326

1327 1336 1342 1345 1478 1480 1481 1484 1485 1486
1487 1489 1490 1491 1493 1494 1495 1496 1499 1501
1533 1539 1565 1564 1581 1612 1643 1648 1667 1668
1670 1677 1687 1691 1692 1694 1698 1701 1720 1793
1894 1795 1800 1801 18 2 1806 1817 1848 1854 1876
1879 1929 1960 1962 1965 1976 1968 19 9 1970 1971
1977 1999 2013 2017 2023 2 71 2036 2097 1094 2106
2131 2184 2185 2186 2188 2190 2200 2212 2254 2255
2257 2261 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2300

2301 2316 2341 2420 2422 2425 2425 2426 2427 2429
2429 2430 2432 2434 2435 2437 2438 2439 2446 2451
2454 2477 2478 2479 2481 2483 2484 2512 2514 2561
2562 2564 2565 2568 2569 2571 25 2 2573 2574 2575
2576 2577 2582 2584 2604 2605 2611 2625 2645.

టర్కీ-సంధివిషయము

కలకత్తాలో మరయొక సభ

15 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తా పురపాలకమున
వాయూదేశీ యుద్ధాభివృద్ధి అసోసియేషన్ గాం జ్యోత్సవ క్రింద
బహిరంగసభ జరిగింది. సోనా దేశమున వాగులమున చిరకాల
మునుండి నేలించుచు కొంతకాలమునుండి మామును నేలించిరి.
ఇప్పుడు దేశీ యుద్ధాభివృద్ధి అసోసియేషన్ వారు ముందుకు వచ్చిరి.
బొల్కను రాష్ట్రము లా వారిని తుడుపుట బొల్కను రాష్ట్రము
లోని చాలా వారు. వారి ముఖ్యమంత్రి నామము న
నెల్లె అధ్యక్షునిమున కనిపించెను. వారి పాత్రాధ్యక్షునిమున
కానాదుబుగ్గ నుండియును నిలచిరి. భూభాగము సోపు భగ్గ
రము నుండిగాను. బొమ్మలమున జమునమును అసోసియేషన్
జ్యోత్సవములను కానాద గలవారితో ఆ అధికారులందఱును గా
ని అధ్యక్షులముల చాలా అధికారులమును కలవరము కొన నూడ
దు. హిందూమతాన్ని దీని మైత్రీ అధ్యక్షునిమున. యుద్ధమున నా
తులై న వానిమునుమును సహాయము చేయుటను చేయు
లు భగ్గ ముందుకు వచ్చెను. పిమ్మట చాలామంది హిందూ మతాన్ని
దీని ప్రముఖ అధ్యక్షునిమున. ఈసభవారు కేవలసాయంత్రము
నభివృద్ధిచుచున్నారని. భూభాగము సుమారు పదివరకు
మన మహమ్మదీయులకు కాంతివచ్చెను. పుష్కలమును
మహమ్మదీయుల పరిపాలనము క్రిందనే యుండవలెను. జమున
తులు ఉలేమా, కేవలసాయంత్రము, కాంగ్రెసు, ముస్లి
ములీగు, భూభాగము సుమారు మును కలసి
యొకసభను చేసి యీ విషయమును సూక్ష్మ చర్చించవలెను. మ
హమ్మదీయులు కొంతకాలము పాత్రాధ్యక్షుల జయపనితో చేయ
కగిన పనిని చర్చించవలెను. యుద్ధమున చనిపోయిన తురుష్క
సైన్యములమునుమును సహాయము చేయుటకు హిందూ-జేకము
నుండియు యిదిర మహమ్మదీయు కేవలమునుమును భగ్గము
సహాయమును భూభాగము కాంగ్రెసు భూభాగము సుమారు లూక
ప్రత్యేకసంఘము చేర్చుటనుచును. ఈసభవారు కాంతి వట్ట
సాయంత్రమున చాలామంది హిందూ మతాన్ని దీని
తులుమునుమును దురదృష్టమున నిరసించుచున్నారని. హిందూ
మహమ్మదీయు మైత్రీని సులభము నున్నారని. అను తీర్మానము
లామొనపబడెను.

కలకత్తాలో సభ జరుపనియొక పోస్టులు

కందు నెలలలోమన కలకత్తాలో నెల్లె పథమున
జరుపనుచున్న మహమ్మదీయులమును కలకత్తాలో టర్కీ-
సంధివిషయమును జరుప విషయం పోయెను.

పూనామండల కాంగ్రెసుసంఘము

ఉద్యోగుల నియోజనము

15 వ తేదీ ఉదయము 7 గంటలకు పూనా నగరమున
కలకత్తాలోని ఉద్యోగుల (ప్రారంభమైంది. ఓట్లెట్టి తెగ్గ
ధర్మని ఎన్నికలు జరిగెను. పూనాలోని ఉద్యోగుల సమరంతు
టుల తగినంత వ్యవస్థాయుద్ధులను పట్టిని ముందు తేదీలను
మండల సంఘాధ్యక్షుడు కే. ఎస్. కరంధీకరుగారు ప్రకటించెను.
సభ్యులలో పోటీప్రయత్నముగా మున్నున కాంతిమున
ఎన్నికలు జరుగుననియును, ప్రకటించు కాంగ్రెసునిధానమును
మూర్ఖులను కొందరు మూర్ఖులను కొందరును వానించు
చున్నారని. రెండుగంటలసేపు ఎన్నికలు కాంతిముగా జరిగెను
ఓటులిచ్చుట కధికారులము గల సభ్యుల పట్టిలో కాంతిమును
వని ఇప్పుడు కొందరు చేర్చుసాగిరి. ఇప్పుడున్న కాంగ్రెసు
నిధానమునమున్న పనికి గాని వానించుచున్న వారి నాయకులే
యట్లు చేర్చుసాగిరి. సభలో చాలా కేవల బయలుదేరెను. ఎన్ని
కలు సుగం జరుగవలెను. సోనములను సూక్ష్మ చేర్చువలసి
యున్నారని ముఖ్యమంత్రి. అని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.
అందులకు అసోసియేషన్ రంగీకరింపక తమ మతము వారం
దియను కలకత్తాలోని పూనాలోనిది. ఎన్నికలు పనిలచి
పోయినది చాలాకాలము కలుగుటచే ఎన్నికలు నిలిపివేరినది
అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. తీర్మానం బహిరంగసభ కలకత్తాలోనిది
అని ముగిసెను.

(2) డాక్టర్ పి. సి. గారు గాంధీజీయులకు సంక్షే
ప్రత్యేక నివాసక గుంపులవారు 5000 గ్రామములను 15
లక్షల ప్రయత్నము కలకత్తాలోని నల్లము కలకత్తాలోనిది, 14000
యూను విరాళమును జరిగినదియు, విరాళము లింకను చాల
నియము తెచ్చుచున్నారని.

ఈ కేసు పోట్నాలో 18 వ నెంబర్ వాయిదా పేను
బడిను. బళ్ళారి జయలక్ష్మికి మరలను హక్కు గాని ఉదర్శించు
టకు హక్కు గారి న్యాయవాది కి నమరీ యిచ్చబడిను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ అక్టోబరు 16-వ తేది

సోమవారము

భవపరిణామ మేర్పడునా?

—:—:—:—

అట్టి సమస్య తురుష్కల కనుకూలముగ పరిష్కరింపబడు సూచన లగడ చున్నవి. ఇండియా దొరితనము వారు పట్టుదలతో పనిచేసినచో ఇలా ఫతు సమస్య యంతయును గూడ చక్కగా పరిష్కరింపబడిగలదు. దొరితనమువా రట్టి శ్రద్ధ చూపెద రనియే ఆశించవచ్చును. అట్లుదరిగిన సచిరకాలము నందే శాంతిముగిసి విషమసమస్య ముగియగలదు. భారతదేశీయులగు మహమ్మదీయులకును ప్రపంచమునందలి మహమ్మదీయుల కందరికీ గూడ మన శ్యాంతి చాలవరకు కలుగగలదు. భారతదేశీయు లగు మహమ్మదీయులకు కీనివలననే సంపూర్ణ మనశ్శాంతి కలుగు నని పరిమళపించిన నార్తుక్తి పు ప్రభువు వెనక నూచించెనుగాని అతనిసూచన మరు మరీచిక యని నాడే మనమహమ్మదీయనాయకులు స్పష్టపరిచియున్నారు. ఆ ప్రభువు సూచించినదీని గాంధీమహాత్ముని కారాగృహమున బంధించి. రెండవసూచనప్రకారము మహమ్మదీయుల అభిమత మీదేర్పటకు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు మెలనే గడంగ రైరి. కాని యిపు డిట్టి సమస్యతో పాటు ఇలా ఫతు సమస్యనగూడ భారతదేశ వాసులగు మహమ్మదీయుల కనుకూలమగురీతిని వారిపుడు పరిష్కరింపవచ్చును. అందువలన మహమ్మదీయుల ఆందోళనము ముగియవని వారాశపడవచ్చును. శాసనసభ్యులు నిరుదములు మంత్రిపదవులు రాష్ట్రాధిపత్యములు మున్నగు పెద్దయద్యోగముల నొసంగి వితివాదాల నివారణకే లోబరుచుకొంటిమి గదయని వారు సంతసింపవచ్చును. సాంఘికవిష యములందలి సంఘర్షణమువలన ప్రాహ్లాదేశతర పంచమసంఘములవారు ప్రతికూలురై యుండుట తమ కనుకూల మని వారు భావింపవచ్చును. స్థిర లాభములు స్థిరసంపదలు భూములు జమీలు తాలూకాలు సంస్థానములు గలవారు తమసొత్తుల కాసింది మిన్నకుందుగని వారుముదముందవచ్చును. ఉద్యోగముల కాసింది ప్రభుత్వోద్యోగులు పెదవి కదల్పరని భావింపవచ్చును. ఈరీతిగా దేశీయులలో బహుశ సంఖ్యాకులు స్వరాజ్యాందోళనమున పాల్గొనకుండుట ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞుల కత్యంతానుకూలమనుట నిజమే. అందులకుతోడు గాంధీ మహాత్ముడు కారాగృహబద్ధుడగుటయు లాలా లజపతరాయి అలీసాదరులు దేశభక్త వేంకటపు య్యగార్లు మున్నగు ప్రముఖు లింకను కారాగృహ ములయందే యుండుటయు వారి కనుకూలమే. అసహాయోద్యమావలంబకు లందరును మహాత్ముని ఆదేశమును దేశీయమహాసభవారి ఆనతిని తల దాల్చి ఏకనిశ్చయముతో నిర్మాణవిధానమును కొనసాగింపక సొశియాత్మకులై పరిపరివిధంబుల శంకాసంకులితచిత్తులై వాదప్రతివాదంబు లొనర్చుచుండుటచే అసహాయోద్యమ మైకమత్య విహీనమై దుర్బలమై యున్నదని వారుహాహుట కవకాశము లేకపోలేదు. పైకి కనంబడు నిలక ణములంబట్టియే వారు పరిస్థితుల నిర్ణయింప దొరికొందురేని తప్పుక గొప్ప పొరబాటు నొన ర్చినవారగుదురు.

అసహాయోద్యమావలంబకులలో నిభిప్రాయ భేదము లెవ్వయైన నున్న నవి నాయకుల మనుకొను వారిలో మాత్రమే గలవుగాని జనసామాన్య నుట్టి వాని సంతమాత్రమును పాటించుటలేదు. విశ్వజన వంద్యుడగు గాంధీమహాత్ముని మాటని వేదనాత్మక మగ తలదాల్చి నిశ్చలభావముతో గాఢదీక్షతో ఏకాగ్రతతో నిర్మాణవిధానమును కొనసాగింప దేశీయులు దీక్షితులై యున్నారు. ఇద్దరుప్రచార ము నందిపుడు దేశీయులు చూపుచున్నదీక్షయును వీరవశేష్య లగు అకాలిసోదరులును ధైర్యధురం ధరు లగు మూర్తీమహారాష్ట్రసోదరులును చూపు చున్న సత్కాగ్రహదీక్షయును యీ సత్యమును వేనోళ్ల చాటుచున్నవి.

అలీ సోదరులు కారాగృహమున బంధింప బడియున్నను వారి మాతృదేవతయు పూజనీయ యుగగు అనాడిబానో అమ్మగారును అఖిలభారత జనవంద్యులగు హాకీం అబ్దుల్ హుసేన్ గారును యుక్తా యుక్తపరిజ్ఞానవిపులు లగు షాక్తరు అన్నారీ గా రును తక్కుంగల మహమ్మదీయ ప్రముఖులును నాయత్వము సహించియుండ మహమ్మదీయసోద రులు భరితమాత్ర స్వరాజ్యనిరూపితులు సభి స్థించువరకును తమ యద్యమము నావంతయేని విరిమించరని ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు చక్కగ గుర్తించి తదనుగుణముగ మెలంగుట శుభ ఫలదము. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమందలి తక్కుంగల దేశములకు గల సర్వస్వాతంత్ర్యగౌరవములను భారతదేశమునకు గూడ అభిచయవరకును భారతీయులు సంతృప్తి నంద జాలరు. భరతభూమి సంతపరకును శాంతి నెలకొన జాల దనుట శిశ్చయము.

నవంబరు 10 వ తేదీని జరుగనున్న భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభయందీ సత్యమే స్పష్ట ముగా ప్రకటింపబడగలదు.

గాంధీ మహాత్ముడు కోరిన దెద్దియో ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు సరిగ గ్రహించిన ట్లగవడదు. గాంధీ మహాత్ముని సత్యనిష్ఠ నిశ్చటితైన వారు సరిగ గ్రహించినట్లు తోచదు. సర్వేశ్వరుని సృష్టియందలి సమస్తమానవకోటిని మానవకోటి నని మాత్ర మేల మిరకటపవలెను. సర్వజీవులను అత్యవత్సర్య భూతాని యనుధర్మము ననుసరించి తాను సమాన ముగా ప్రేమించెద నని మహాత్ముడు స్పష్టముగ వేయిసారులు వెల్లిడించెను. సత్యవ్రతుడగు నా పూజ్యుని వాక్యములయందలి సత్యము నాంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు గ్రహించినచో విశ్వ సిందినచో నిట్టి అపోహలకు వారు పాల్పడ నవసరమేకలుగదు. ఆంగ్లేయులును పాశ్చా త్యులును భారతదేశమును వీడిపోవలెనని మహాత్ము డెన్నడును కోరలేదు. భారతదేశప్రభుత్వసంబం ధములగు నుద్యోగములందు భారతీయులు తప్ప నితరదేశీయులవారెవ్వరు నుండగూడదని మహా త్ముడు కోరలేదు. ప్రభుత్వోద్యోగులు పాశ్చాత్యులైనను భారతీయులైనను తాము ప్రజలసేవకులము గాని ప్రజల అధికారులముగామని స్పష్ట ముగా గ్రహింపవలెను. ప్రభుత్వముప్రజల అభిమతాను సారము జరుగవలెను. ఉద్యోగులు నిరంకుశముగ ప్రసర్తింపగూడదు. దేశక్షేమమును కోరుచు దేశ భక్తి కలిగి ప్రజల అభివృద్ధికై ఉద్యోగులందరును పాటుపడ నలెను. అట్లు పాటుపడనివారు భారతీయులైనను వారు ప్రజల ఆదరణకు పాత్రులు కాజాలరు. ప్రభుత్వవర్గమువారు రవ లంబించుచున్న నిరంకుశవిధానము మారనిచో ఇప్పుడున్న పాశ్చాత్యుల స్థానమున భారతీయులనే నియమించినను నెప్పులమే. ఇట్టిమార్పును గాంధీ మహాత్ముడు కోరియుండలేదు. ప్రభుత్వవృద్ధ యము మారవలెనని మహాత్ముడు పదింబదిగ నుడి

వెను. ఆస్ట్రేలియా కెనడా మున్నగు స్వతంత్ర రాష్ట్రముల ప్రభుత్వము లాయాదేశముల ప్రజల అభివృద్ధికై ప్రధానముగా గోరి బ్రిటిషుసామ్రాజ్య సభలం దెట్లు పనిచేయుచున్నారో అట్లులే భారత దేశప్రజల అభివృద్ధికై ప్రధానముగ గోరి భారత ప్రభుత్వము పనిచేయవలెను. అట్లు పనిచేయు ప్రభుత్వవర్గమువారు పాశ్చాత్యులైనను ప్రజల మన్ననలకు వారు పాత్రులేయగలరు. అట్లుగాని నా వాయద్యోగులందరును భార తీయులే యైనను వారు ప్రజలముగ్గులను బడదీ జాలరు. బ్రిటిషుహృదయము మారుట యనిన నిదియే. మాంటాగూ మెన్సుఫర్డు సంస్కరణము లందీమార్పు గోచరింపలేదు గాననే ఆసంస్కర ణములు ప్రజల ఆదరణకు బడయజాలవయ్యెను.

మాంటాగూగారు భరతఖండమునకు వచ్చి పరికిలన మొనర్చినపు డిదేశీయునందలి జాతీయ వాదులభావములు స్వాతంత్ర్యవాంఛాప్రపూర్ణ ములై యుండలేదు. విద్యాదిసర్వవిధసమానార్హ తలను బడసిన తమకుగూడ ఆంగ్లేయాది పాశ్చా త్యుల కొసంగుచున్న ఉన్నచోద్యోగములను తత్సం బంధాదాయశారవాధికారములను నెనసంగెవలె ననునదియే వారిపుడు వెల్లిడించినభావము. నిరం కుశత్వ మంతరింపవలెను ప్రభుత్వము ప్రజలయిష్టా నుసారము జరుగవలెను. సామ్రాజ్యమునందలి యితరదేశీయులకు గల స్వస్వాతంత్ర్య సమాన శారవములు భరతఖండమునకును భారతీయులకును గూడ కలుగవలెనను నుదారభావములపుడు వెల్లి డింపబడలేదుగాన మాంటాగూ సంస్కరణము లందు ఉద్యోగసంబంధములగు సదుపాయములు నూత్రమే చేయబడను. ప్రభుత్వోద్యోగము లందు ప్రమోక్షముగా భారతీయులనే హెచ్చుగా నియమించుచుండవలెనను సంతక మాంటాగూ గారి యాదార్శము వికసించినది. దానిఫలితమేమి? తెల్లనిరంకుశత్వము పోయి నల్లనిరంకుశత్వ మేర్ప డుటయే దానిఫలిత మైనది. ఇప్పుడు దేశీయులంతి టితో సంతృప్తి నొందజాలరు. నిరంకుశత్వమునే రూపుమాపవలె నని వారు దీక్షబూనియున్నారు గాని వారికి ఏజాతితోడను విరోధములేదు. పాశ్చా త్యులపై వారికెట్టిద్వేషమును లేదు. పాశ్చాత్యులైనను మరెవ్వరైనను ఉత్తములందరను భారతీ యులు తప్పుక గౌరవించెదరు. ఉత్తములు కాని వారు దేశీయులైనను నారిని నిరసింపక మానరు. వెరుకటి పంజాబు అల్లరులలో దుష్కార్య ముల నెనరించిన భారతీయులను నిరసింపుచు మహాత్ముడుపాదించిన తీర్మానము దేశీయమహా సభయందామోదించబడెను. బాంబాయి చౌరీ చౌరా మున్నగుచోట్ల చార్జన్మముల నొనరించిన దేశీయులను మహాత్ముడు స్పష్టముగా నిరసింపెను. ములబారులోను మూల్తానులోను ఘాతుకముల నెన ర్చిన మహమ్మదీయులను మహమ్మదీయనాయకులు స్పష్టముగా నిరసించిరి. తమపై సిండుకంత ప్రేమ నైన చూపినవారేదేశమువారైనను వారిని భార తీయు లత్యధికముగ గౌరవించెదరు. ప్రస్తుత మాంగ్ల దేశమునందలి రాజనీతిజ్ఞు లీ సత్యమును భారతదేశ జనసామాన్య స్వభావమును సరిగ గ్రహింపక నిష్కారణముగ వారికనమతి నొనరించి వారిని నెప్పించుచున్నారు. వారు కోరునది అధిని వేశనములకుగల స్వగరిపాలనమునంటి స్వపరిపాలన ము. ఈఆందోళనము ప్రభుత్వవిధానమునకు సంబం ధించినదిగాని వ్యక్తులకును జాతులకును సంబంధి చి నదిగాదు. ఈసత్యమును గ్రహించి స్వార్థపరత్వమును వర్జించి యథార్థ మగు సామ్రాజ్యాభిమానమును వెల్లిడించి లోకకల్యాణమును దేశహితము నాసించి ఉదారభావులై ఆంగ్ల దేశమునాగు భారతీయులు

కోరినరీతిని స్వచ్ఛరిపాలనము నొసంగిన స్వరాజ్యాం దోళనముగూడ ప్రశాంతముగను. రీడింగుప్రభువు గారు కోరినరీతిని శాంతి-పరమశాంతి-సమగ్రశాంతి దేశమున నెలకొనగలదు.

అట్లొనరింపక మిత్రభేదసాధనమున స్వార్థ మును సాధించుటకే వారు ప్రయత్నింతురేని శాంతి ఎన్నటికిని లభించదు. కాన ఖిలాఫతుసమస్య నను కూలముగ పరిష్కరించునపుడే రాజకీయములకై కారాగృహముల బద్ధులగు దేశీయులనందరిని విడిపించుటయు స్వరాజ్య ప్రకటనమునగూడ జరుగదగును గాన ఉచితజ్ఞతతో ఆంగ్ల దేశ రాజ్యాంగ వేత్తల ట్టుదారభావులై యొకరుగాకయని యాసించె దము.

భళి! నెల్లూరు పొడలారా.

నెల్లూరులో హిందువులకును క్రైస్తవులకును మహమ్మదీయులకును పరస్పరకిలహములుండుటచే నెల్లూరులో సభలు ఉదాహరణములు ఉండేవిగావులు మున్నగునవి జరిగిన శాంతికి భంగము కలుగు నను మిషన్లో మేజిస్ట్రేటు సరోధకమగు నాజ్ఞ నిచ్చుటచే నెల్లూరునందలి హిందుమహమ్మదీయులకై ప్రవక్తలు మితవాదులు జాతీయవాదులు నెల్లూరును పురమందిరమున సమావేశమై తమలో తమ కిట్టి అంతఃకిలహము లేమియును లేనని స్పష్టముగి వెల్లడించిరి. చెన్నపురి శాసనసంఘసభ్యుడగు రావు బహదరు అమంచర్ల సుబ్బుకృష్ణారావు పంతులుగారధ్యక్షత్వవహించిరి. నెల్లూరుమ్యససిపలుసంఘాధ్యక్షుడగు హైకోర్టునకిలు యాహయాలీ గారు సభాపూర్వపత్రికపై సంతకము జేసిన వారిలో నొక్కరుగా నుండిరి. వివిధమతముల వారికి పరస్పరవిరోధము లేవ్వెనును లేనని వివిధమతముల నాయకులును అధ్యక్షులును సభలో స్పష్టముగ వివరించిరి. ఈ రీతిగా నెల్లూరు సోదరులు తమ పౌరస్వాతంత్ర్యమును నిలువబెట్టి హాస్యాస్పదమగు మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువునందలి నిజనీతిని వెల్లడించిరి. ఆత్మగౌరవము గలవా రింతకంటె చేయదగిన దేమి కలదు? ఇట్లు దేశమునందలి వివిధమతజాతిసంఘములవారు స్వాతంత్ర్యసంరక్షణార్థము ఏకీభవించి పనిచేసినచో స్వరాజ్య మించి కాలమునందే తప్పక లభించగలదు. భళి! నెల్లూరు పొడలారా యని ఆంధ్రలోకమంతయును భారతీయు లందరును ప్రశంసించదగినరీతిని ఆత్మగౌరవమును వెల్లడించిన మాసోదరుల నెంతయు ప్రశంసించుచు దేశీయులందరు నిట్టి పట్టుల నిట్టి ధీరత్వము నేచూపించదగు నని సూచించుచున్నాము. అత్తరి పట్టకే సభను దిగ్విజయముగ కొనసాగించిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారిని వినుతించుచున్నాము. ఉత్తమవంశ సంజాతము ఆభిజాత్యసంపన్నులైన యుండియు ఆత్మగౌరవసంరక్షణార్థము అంతఃపురంబుల వీడి రాజవీధుల పాదచారిణులై ఖద్దరును విక్రయించి ఆంధ్రభారతనారీలోకమున కంతకును అధికకీర్తిని గడించిన సోదరీరత్నము లగు శ్రీమతి పోణకాకనకమ్మగారిని శ్రీమతి తిక్కవరపు సుదర్శనమ్మగారిని చాలప్రశంసించుచున్నాము. ఇట్టినుపుత్రపుత్రికారత్నములం గన్న నెల్లూరుపురవరము తన తొల్లింటికి రిని ద్విగుణీకృతము గావించి సింహవిక్రమము జూపి సింహపురి యను తననామమును సార్వక మొనరించుకొనెను. పోలీసువారును మేజిస్ట్రేటులును ఇకనైన అనవసరముగ నిట్టి నిరాధారములగు నుత్తరువుల నొసంగకుండురుగాక.

ఆంధ్రజాతియ కళాశాల - బందరు

కీర్తి శేషులగు కోపల్లి హనుమంతరావు పంతులుగారిచే స్థాపింపబడినది.

భారతజాతీయ మహాసభాదర్శముల ననుసరించి 14 సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్న

జాతీయ విద్యాలయము

ఎప్పటివలె దీపావళిభిక్షుల నిచ్చి "స్వధర్మమును సేర్వహించుడు"

మహారాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘము

పూనా నగరమున మండల కాంగ్రెసు సంఘము ఉద్యోగుల ఎన్నికలను జరుపునభ్యంత నియోజకులపట్టికనుగూర్చి కొంద రాక్షేపించిరినియు నియోజకము జరుగనిండు పిమ్మట నాక్షేపణలను పంపుజని అధ్యక్షుడు చేసిన ఉత్తరువు నొకపక్షమువారంగీకరింపక సత్కారహము నవలంబించి నియోజకము సాగకుండ జేసిరియు సభలో కొంతకలవరము కలుగుటచే సభ్యులు సభను నిలిపివేసి నాయు వినుటకెంతయు చింతిలుచున్నాము. ప్రస్తుతమున్న కాంగ్రెసు విధానమును మార్చునాడను కక్షవారే యిట్టి అధ్యంతరమును కలిగించి రని తెలియుచున్నది. ఇది సమంజసము గాదని వ్రాయవలసివచ్చినందులకు చింతిలుచున్నాము. ఎటులైనను శాసనసభలందు ప్రవేశింపవలెను బహిష్కరణ త్రియమును తొలగింపవలెని కోరుచున్న పక్షము వారి ప్రాబల్యమే హెచ్చుగానున్నదను నభిప్రాయము సరి గాదని దీనివలన. స్పష్టముగ చున్నది. గాంధీమహాత్ముని విధానము ననువరాదను పక్షముగూడ మహారాష్ట్రలో ప్రబలముగ నున్నట్లు తెలుపవలెనున్నది. కాంగ్రెసువిధానమును మార్చవలెనను పక్షమునందు కేసరి మహారాటా పత్రిక లభికాభిమానమును చూపుచున్నది. అందులకు ప్రతికూలతను కనబరుచుచున్న సర్వేంటు (కలకత్తా) క్రానికలు (బొంబాయి) పత్రికలు వ్రాతలకు గినిసి యిటీవల మహారాటాపత్రిక ప్రధాన వ్యాసమునందు వ్రాసిన పరుష వాక్యములకు బ్రబూయ (లాహారు) పత్రిక చాలనెచ్చుకొనుచు "ఆవ్రాతి తనమర్యాదకు తగినదికాదు" అనుటకంటె కటుతరమగు వాక్యమును వాడకాలక ఆ వాక్యమును వాడితి నని వ్రాసినది. అసహాయోద్యమపత్రిక లిట్లాడాంటినిందించుకొనుట కడుననుచితమని మా సమకాలికపత్రికయగు బ్రీబూయ పత్రిక యొసంగిన. అభిప్రాయముతో మేముగూడ సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నాము.

కాంగ్రెసు ఆజ్ఞోల్లంఘన సంఘము.

సంఘమువారి కడపటి సమావేశము 11 వ తేదీని ఆలహాబాదులో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి ఆనందభవనమున జరిగినది. నివేదికముపై సభ్యుల దరును సంతకములు చేసిరి. వారము హజరులో నివేదికప్రతులు భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ్యుల కందరికిని చేరగలవు. నవంబరు 10 వ తేదీని జరుగు స్థాయిసంఘసభయందు నివేదికము చర్చింపబడును. దానివర్తనసానముకొరకిపుడు దేశీయులత్కంఠతో నిరీక్షించుచున్నారు. స్థాయిసంఘసభ్యులుచితజ్ఞతతో గాంధీమహాత్ముని ఆదేశమును స్మరించుచు అనుకూలముగ తీర్మానము మనర్పగలరనియే మా నమ్మకము.

గౌ. చింతామణిగారికి విందొసగుట

ఆగ్రాలో స్కూల్, కాలేజీల విద్యార్థులు 12 వ తేదీ సాయంత్రము గౌ. చింతామణిగారికి విందొసగిరి. ఆగ్రాకాలేజీ ప్రెస్సిపాలుగా రిచ్చిన స్వాగతశ్రీమునకు మంత్రిగారు సానుభూతితో ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ఆగ్రా యూనివర్సిటీ సెనయమున నుత్సాహ మతిశయిల్లెను.

పిదేశ వార్తలు

లాంకవైరునకు హెచ్చరిక

హిందూదేశమున అందు ముఖ్యముగ కలకత్తా మిల్లలందు విద్యుత్తేమ నుపయోగింపబడుచుండుటవల్ల లాంక వైరున కన్న నెక్కుడు తీవ్రముగ గడ్డలునేయబడుచున్నది. కనుక లాంకవైరు మిల్లు స్వంతదారులు త్వరలో విద్యుత్తేమను వాడుకలోనికి తేవలయునని శ్రీ. యస్. గ్రాతేగారు లాంకవైరు విల్లు స్వంతదారుల హెచ్చరించుచున్నారు. భారత వ్యాపారులు అత్యుత్సాహముతో నుత్సాహితులన, క్రొత్తపనిముట్లను వాడుకలోనికి తెచ్చి, శతబియ్యందలి చాల అభివృద్ధి పొందుచున్నది. ఇప్పుడు వారి పోటీని ఆస్ట్రేలియన్ తాత్సారపడుట కడకుకాదు. కొలదికాలములో ల్యాంకవైరు బట్టలకన్న మరి మన్నితవైన గడ్డలను నేసి, ల్యాంకవైరు మార్కెటులందు పోటీకిగలి, కలహించగలదు. ఇట్లు పరిణామముతో పోటీకుదురకపోయి, భారతవర్షిజాతి, భరదేశములందే ధామును కెట్టి మిల్లులు కట్టెలించుచున్నారు. ఆయెత్తు నిమగ్నదించిన యుత్సాహశక్తితో ల్యాంకవైరు వ్యాపారులు పనిజేసి, క్రొత్తపనిముట్ల వాడుకలోనికి తెచ్చుచు, విద్యుత్తేమ సహాయము మిల్లులు నడిపినదేగాని, భారతీయ విల్లు స్వంతదారులతో పోటీపడకలదని గ్రాతేగారు తెల్పిరి

జర్మనీసప్తపరిహరము

ఈ రోజు ప్రెంచిప్రభుత్వపు క్యాబినెటు మీటింగు హాయింకరుగారి యభ్యుత్తిక్తికంద సమావేశమైనది. జర్మనీ వాణ్యము మార్కుధర్మ కిగిపోవుటవలన సప్తపరిహరము అంచనా తగ్గునని తలంచబడెను. జర్మనీసప్తపరిహరము రి సలకస్వరములలోనే చెల్లించవలయునని బ్రాడ్బెరీగారి తీర్మానము, క్యాబినెటువారి రొవ్వకొనకాలరని అగట్టునెలలో శభావము న నుండిగో ఆభావమునకే ప్రెంచివారి లున్నారనియు, కిర్పించబడెను. నవంబరుమాసాంతరములోగా మిత్రిమండలివారు బ్రసల్యునరు కూడి ఏదేని తీర్మానమునకు కచ్చురంకు నిరీషయము నాడవలయునని కడపట తీర్మానించబడెను.

కొత్తఎన్నికలు

లాయడ్ జార్జి

ప్రధానమంత్రి లాయిడ్ జార్జిగారు, మాంచెష్టరునందు తాము యయ్యబోవు గంభీరవాన్యమును తయారుజేసికొనుటకు తమ మండలమునకు పోయినారు. మాంచెష్టరుసంకు మంత్రియంద రాతని నామోదించుట.

బాల్ఫూరు ప్రధానమంత్రి గావచ్చునా?

కొలీషనునకు విరుద్ధముగా, పార్టీడిక్షరము నివృత్తము, కన్సర్వేటివులందరినమువారిని నిష్కర్షింపబట్టుచున్నారు. రాబోవు ఎన్నికల తరువాత బాల్ఫూరు ప్రభువుగా ప్రధానమంత్రి యగునని ఆ నేతల నమ్ముచున్నారు. ఈ వార్తలులోపుగ పార్లమెంటు అన్నియైతూ రుహ్యసింతురు.

మంత్రి రాజును సందర్శించుట

రాజుగారు తమ్ము సోదర్నింప కచ్చునని ప్రధానమంత్రి గారు సమజ్ఞ యొసుగియ్యున్నారు. 11

చేంబరులేను కాంగ్రెసుల నిరసించుట

కార్మికప్రభుత్వ నిర్మాణమును నిరసించుచు, కొలీషను పక్షమున ప్రసంగించుచు చేంబరులుగా రిట్లు తెల్పిరి:—అనుకోగలుగు కార్మికప్రభుత్వము నిర్మింపబడిన రాజ్యము నాశన

సహకార్యదత్తు

రంగులు వేయుట

ఎరుపురంగువేయు క్రమము:— గట్టిగానుడు ఎర్రని రంగువేయుటకై సాధారణముగ మంజుగ్రామమును తీసి గొయ్యి క్కు తునకలుగాని, వడ్డిచెట్టుయొక్క కేలు బెడుగాని, లక్క యొక్క కషాయముగాని, పతంగిచెక్క, రక్తచందనము, గోరింటి, దాసానిపువ్వు, మోడుగ బండిగురివెండ, కచ్చూరాలు చెట్టుగడ్డలు, ఇరిచేరు, తగిరిచెట్టు విత్తులు మున్నగువి ఉపయోగించువధతులు కొన్ని మాయనభవముల నున్నవి కొన్నింటిని మాత్రము యిచట వివరించియుండుము.

నూలు ఉకారంచేయు క్రమము:—నీళ్లు 2 కేళ్లు, మేక పింటికలు 5 తులములు, బట్టలసోదా, 2½ అంచులము, 2½ 3, 4 దినములలోగా యీ కషాయమునకు నీళ్లు చేర్చుచుంటూ 14 మార్లు యిందులో మంచి యెండవేయుచుండవలెను.

రంగువేయు కాగులా:—నీళ్లు 80 కేళ్లు, పటిక 5 తులములు, వడ్డి బెడుబొడము 1 కేరు.

ఇటులగా నూలును 2 దినములు వానకెట్టి మూడవదినము 1 గంటకాలము కాగు పొయ్యిమీద పెట్టి నూలుతో మూడ ఉడికించవలెను.

ఈరంగుకన్న క్రిందయోగముతో చేయుటదిన అద్దకపు నూలు గట్టిగంగు కలదిగ నుండునని కనగొంటిమి.

అముదము కలిపిన నీళ్లలో నూలును 3, 4 దినములు వాన నిచ్చి తీసి యెండించవలెను. అరటిబూడిద నీళ్లలో అ నూలును దినమునకు 3, 4 మార్లు చొప్పున మంచి యెండించు చుండవలెను. నూలు పై వడ్డిబెరుగురంగు కాగులానుంచి కొంచముకాచి ఎరుపురంగు కన్పించినతోడనే కాగు నుండి తీసి ఎండించవలెను. కాళ్ళతోమొక రంగు ఏర్పడును

మోర్లెట్టుపహకారము

అరటిబూడిద నీళ్లలో వాననిచ్చినంతనే నూలుకు కాళ్ళకపురంగుల కలువలెనన రంగువేయుట యందు కొన్ని సహకారద్రవ్యము లత్యంతకీర్ణములు. పటిక, కాచు కరకబెడు, కొన్ని ఔషధములయొక్క బూడిద (అటి జెమడు జల్లే డు మొదలైనవి) దాడికు బెడు, తాటిచెట్టు, దాదాము

చెక్క బెడు, యింకను అనేక కషాయరసము (దగరు) కల ద్రవ్యములు మోర్లెట్టు లేక సహకారి ద్రవ్యములని పేరు. నూలుకుగాని, బట్టుకుగాని యీ ద్రవ్యములలో ఊరబెట్టినది రంగులు అతుకపు రంగుల అగుటకొనుటచేయు ముఖ్యోపాయము. కాక యిది రంగులయొక్క అసలు వాయులే నూపు కలవు. ఎట్టులన్న సరది (Causwiena) చెట్టు యొక్క ఎర్ర రంగు బట్టలకు అటుకొనవలెనన్న బైక్రోమేట్ అప్ పోటామ్ ఉపయోగింపవలెను. ఇది ఉపయోగించినతే నే ఇటి కరంగు ఏర్పడును. ఇచట పోటామ్ నున్న ము సోదా మొదలగు వస్తువులు సహకారులని తెలియవలెను. రంగువస్తువు లుపయోగింపకుండా సహకారి ద్రవ్యములు (మోర్లెట్టు) తోనే అసలు రంగులు ఏర్పడుటయు కలదు.

మరియొక్క ఔషధసాగ్రరక్రమము:—ట్టల సోదా లేక సోదాఉప్పు—20 పౌండులు, మున్నపురొప్పు—12 పౌండులు ఒకగుంటితవ్వి కలిపి ఎడలో గాలికి ఉంచవలెను.

కొంతకాలమునకు అదిగా 3, 4 ఘంటలలో యిది రెండును కలిసికొని ఉంటుగా ఏర్పడును. తరువాత రెండుకుండలు ఒకటిపై నొకటిపెట్టి వైకుంఠ క్షేత్ర రంధ్రముచేసి, ఆరంభమునకు దట్టాల్త కాపు నుంచవలెను.

అబూడిద ఉండలు వైకుంఠలో పెట్టి మందనిండ నీళ్లు పోసి ఒక రాత్రి లంఠియు నుంచవలెను. మరునాడు ఆ మండ అనన నున్న కాపును తీసి పై నీళ్లు జంతుము క్రిందిమండకు రాబట్టుగాని వదబోయవలెను. ఇటుల ఏర్పడిన ఔషధకషాయము నకు కొంత మంచి నూనె కలిపి నూలును యిందులో వేసి కాచి చల్లారికపిట్టు తీసి పటిక నీళ్లలో మంచి ఎండించవలెను. తరువాత రంగు వేసిన పుట్టిరంగు అతుకకొనును.

పతంగి చెక్కతో ఎరుపురంగు వేయుట

పతంగి చెక్కకుకలును నీళ్లలోవేసి బాగా కాచవలెను. తరువాత నీళ్లలోయు బట్టులో వదబోసి యుంచవలెను. నూలులెట్టు మోర్లెట్టుసాగ్రర మైపివన సహకారిగా నుండు నేలుచెట్టుయొక్క ఉడబ(Apple Words) కషాయములో ముంచి తరువాత రంగుకాగులో నుంచవలెను. పటిక కరక్కాయన సహకారిగా ఉపయోగింపవచ్చును. కాని రంగుకాళ్ళకముగా ఆతు సకొనుటలేదు

లక్కతో ఎరుపురంగు వేయుట
లక్కనుండి చెక్కచెత్త మొదలగునవి తీసివేసి పొడిచే యెరుపురంగువార సోదాల్త పోటామ్ మొదలగు బూడిదలలో కలిపి నీళ్లుపోసి చక్కగ కలయబెట్టి వేరుపాత్రలోనికి వదియ పోయవలెను. మరల మండలో నీళ్లుపోసి వేషించిన లక్కను పిసికి వేరొక్కపాత్రలో వంచుకొనవలెను. ఇటుల 5 పాత్రలలో 5 మార్లు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా చిందుకొని తరువాత అన్ని ఒకపాత్రలో కలుపబలెను. రంగు అతుకకొనుటకు, లూడుగ చేక్కపాదుమును సహకారి గా కలుపవలెను. పిమ్మట రంగును కాగులో వేసి పాలవాసన వచ్చువరకు కాచవలెను. ఇటుల కాచబడిన కషాయమును మూడు కుండలలో పోసికొని ఒక్కొక్కకుండలో నూలును వేసికాచి చిందుకొనవలెను. ఒక్కొక్కకుండలో వేసి కాచిన తరువాత రంగు ప్రకారముగా తెలియుటకై చింతాకు కషాయములోను, వడ్డిక నీళ్లలోను ముంచి యాపక పాదుములోను ప్రతి యొక్కవారి ఒక్కొక్కదాని కడుగు చుండ వలెను. దీనితోపాడ పటికకొంచెము కలువ వలెను. నూలులెట్టు ము చినికొక్కోకదని నీవనెండించవలెను. కొందరు లక్కరంగువేసిన తరువాత 4, 5 దినమును శనగపులునుగా ఊరబెట్టుదురు. ఈపద్ధతిలో 6 పౌండులనూలు 82 పౌండులకారు లక్క కావలసియుండును.

నిజాం యిలాల్లో మధిచెట్టు బెరుమతో యెరుపురంగు వేయుక్రమము:—మధి చెట్టు వేరుబెడుపాదుము 3½ కేళ్లు, కరకబెడు పాదుము 18 తులములు, పటిక 4 తులములు, ఎండిన జాజిపూలుపాదుము 8 తులములు, తుమ్మచెక్క గోండు 16 తులములు.

నూలులెట్టును నీళ్లతో ఉలికి, తడిగా ఉన్నప్పుడే కరక్కాయకషాయములో మంచి మరల నీళ్లలో కడిగి ఎండించవలెను. తరువాత పటికనీళ్లలో కాచవలెను. ఎండించవలెను తిరిగి కరక్కాయకషాయములో మంచి ఎండించవలెను. ఇటుల 2, 3 మార్లు చేసిన రంగుకాగులోనికి ఎట్టు పదునుగానుండును. పై చెప్పిన తూకము ప్రకారము మధిచెట్టు, జాజిపాదుము లీళ్లలో కలిపి పొయ్యిమీదపెట్టి కట్టెతోకలుపుచు 8 ఘంటల కాలము కాచవలెను. ఎరుపురంగు ఏర్పడిన తరువాత నూలును యిందులోవేసి చక్కగకలిపి చల్లారవలెనన దింది ఎండించవలెను. కడపట గోండును నీళ్లలో కలిపి నూలు తడిపి ఎండించిన గట్టి ఎరుపురంగు ఏర్పడును.

అయ్యర్లద మార్గాడ పండిత

అయ్యర్లద పాతకాల } హెచ్. సుబ్బరాయశాస్త్రి
కొండ్రాబాడ, 11-10-22 } కవిత్వ, డిక్ సిపాలు.

వేరు రు

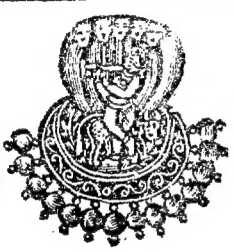
(ఒక విశేషము)

ఈగ్రామము భృగురంతాలకాలో ఒక దివిన్య ఇన్ని పెక్కురు ఫిర్కాకు స్థానమై యున్నది. దీనినెల్లపు సివానికిరీతు. ఇక్కడ సహితము వానలు లేక దుర్భిక్షము కలవగుచున్నది. ఈసంవత్సరములో 2 దినమునూరు 1-పదము వర్షమువచ్చింది. ఆకాలముందు విత్తివుండిన దొన్ని కట్ట యెండిపోయినది. ఒకపు లకు మేరకరువైనది. గడ్డి దొరకక వేపదొరకలయలను కత్తెలిగడ్డలను మేపుచున్నారు. కతువులకుకు మనస్సులకును తాగుటకు నీళ్లు దొరకుటకష్టమై యున్నది. వావులయందు నీళ్లు ఇంకిపోవుచున్నది. చెరువుల పడలు బయళ్లయి యున్నవి. తిండిలేక అల్లాసుచున్నారు. ఈసంగతు లన్నియు కలెక్కరుగానికి గ్రామ నీరుతే తెలియపరచి యున్నారు. మహారాష్ట్ర వక్తిలు టి. కేశం కరంగారు కూడా అప్రాంత్యముల స్థితగుతులను సమక్షమున విచారింతుటకే పోదలచి యున్నారు.

ఇట్టిస్థితియందు త్వరలో జరుగు కడపునాటికి మార్గములు వెతకవలసి వుండవలెను. ఒక్కొక్క ఇంటిన్ని ఒక్కొక్కరాష్ట్రమున్న కొన్ని కేళ్లు దూదియున్న ఇచ్చినాలు ఇంటికించి అనూగకు తిగినంత వేతనమును ఒక్కొక్కటి పంచిపెట్టుటచే కొందరు జరులకు సహాయము కావచ్చును. ఈసంగతిని గూర్చి కలెక్టరుగారు కృషయగా విచారించు చున్నారుని తెలియుచున్నది.

ఈప్రాంత్యములలో ప్రవహించుచుండు పెన్నానదికి అడ్డవేసి నెల్లూరు వచ్చినపుడు కాలలగుండా చెరువులకు నీళ్లు త్రొక్కింపుటకే ఒకయుక్తి ఇంతకుముందు కడపటి వుండెను. ఈ యుక్తికి ఆపుర్ వెళ్లేరు ప్రావ్య అను పేరు పెట్టియుండిరి. ఇందుకు ఇరువై మూడు లతుల రూపాయలు కామనీయుండు ననియు వారుండి వచ్చు సమయానమచే గడ్డిట్టునెయ్య కొన్ని సంవత్సరముల క్రింటనే ఈయుక్తి కడపకొడిగది ఈజిప్తాయుధుగృహ యధునిజినగిరి ఆపేక్షించుటయందు లాభమును కొరట అనంగతము. కేవలము ఔషధములను ఆపుటకయ్యే ఇట్టివములు వేయించుట గవర్న మెంటువారి కర్తవ్యము.

నిర్ణయ కాలము నకు

నగలు తయారచేసి యిచ్చుట్టివారు లేరని సందేహముకలదు. నతీయు చొక్కపువెండి, సవరంబంగారు పూచీచెప్పెదము. యజ్ఞము లేనివో వాపసు తీసుకొనెదము. సవరంబంగారు వారములు, సాదా జడలిళ్లు, వల్లె మొగ్గులు, కంపులెళ్లు చిన్నవి కెద్దం అమృతమునకు కీర్తముగానున్నవి.

ఉమ్మిడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంచెని, నగలవర్తకులు.

చై వాబజురగోడ్డు, మద్రాసు.

శివకవచము, కష్టపడువారికిది యొక గొప్ప ప్రసాదము

దుష్ట నష్టక్రములచే గలగు బాధలు, భవనవృత్తు, క్రమత్తుములు వృధాయగుట, ప్రేమాతిశయములందు ఆకాభంగము, మనోవిచారములు, వ్యాధులు మొదలగునవి పటాపవరై పొరిపోవుకట్లు చేయుటయందు ప్రసిద్ధిచెందిన ఈతాయత్తుకు సమానమైనదేదియను ఈ ప్రపంచమునందులేదు. అస్పష్టము అమితముగా పొవచ్చును. ఒక వారముకోజులలో అన్ని యీ తప్పక జయమగును వారకములు వ్యత్యాసములేక వ్రాయబడును. ఒకసారి అర్ధరయచ్చి చూడవలెను.

వెండి 1.8 ధరు 3, అష్టధారు రు 5.
Pundit S Jyotirvid,
Astrologer, 7/A Star Lane
P O Calcutta

త్వరవచ్చును. వెల సులభము. ఫల మధికము.

శ్రీ ఆంజనేయ వైద్యశాలవారి సుప్రసిద్ధ ఔషధములు

శ్రీ జిల్లాబోర్డువారి బహుమానము పొందుచున్నది.

129 రకముల ఔషధములున్నవి

(31) బోడకాణ సంహారి:—ఎంతకాలమునుండియన్న స్థిరదోగమునైనను వారగుకోజులలో నుణచు కనబరచి. కాళ్ళమంటలు, నీరు మారించుటయొగాక పగిలిన పాదములు సహా స్వస్థులై కమలములవలె ప్రకాశించును.

15 రో. రు 4.0-0 వారమునకు రు 2.0-0.

(40) నిఖిల వ్యాధిమైత్రేయ కంతరము. చిట్టిరంగు, పల్లక, బగ్గెలోగను సహాయమున్న, కీళ్లసోపులు, నల్లని పొడలు, మూలవ్యాధి, పొండుపు, సహమేహములు, మేహములు, మేహవ్రణములు, సుక్లశవ్వు మొదలు అన్ని వ్యాధులకు వారము కోజులలో నివారణకేసి బలము, శరీరకాంతి, కత్తవృద్ధి, వీర్యస్థంబన కలిగించును. ఇచ్చాపత్త్యం.

వెల రో. రు 6.0-0, 15 రో. రు 2.4-0.

(90) సర్వవిధ శక్తికోగసంజనిలేనాల్సము. జీర్ణించిన పత్తి, తొలుపు, ఎరుపు, నలుపు, బొసగు యేరంగు శక్తివైనను, మూత్రము స్వల్పముగాని, బొట్టుబొట్టుగాని పడుట, యీ గుణములన్నియు కలిగి రక్తపుష్టి చేయును. 3: పూటలలో గుణము కన్పించును. ఇచ్చాపత్త్యం.

(48) మహావ్రణపాటిరసము (అను అస్తాదశ కష్టకోగసంహారి) వెల రో. 5.0-0. 15 రో. 2.12-0. సహమేహములు, పొడలు, మచ్చలు, కాళ్ళు, చేతివేళ్లు, పెదవులు, ముక్కు, వగైరాలు బూర్తి ఎర్రబడిన సదా తిమ్మిగా నుండుట, మేహనీరు, అంధ్రతలములు వగైరాలుకు పరమాధము

(27) శ్రీరామాస్త్రయోగము వెల రో. రు 8.0-0, 15 రో. రు 4.0-0 కఫములు, శ్వాసకాసులు, దగ్గు, రుగ్గు, ఉబ్బునము, వెంటి క్షేమ్యవ్యాధులకు బ్రహ్మస్త్రము, 3: పూటలలోకఫమును హరించి నెలకోజులలో పూర్తి నివారణ నిచ్చును. గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు.

(గోదావరిజిల్లా) } కె.వి. ఆచారి, K. V. Achari
అయ్యర్లద యూనాని డాక్టరు. Ayurveda unani Doctor.

జూబులు

కర్నూలు జిల్లా పత్రికాంశగ్రామపు వార్తలు

ఈ గ్రామపు బోర్డు మిడిల్ స్కూలుయొక్క వార్షిక పునరుద్ధరణ బాంధు బహుమతులు 9-10-22 వ తేదీన ముద్రా...

వాడు పాతశాల మూల ప్రాధ్యాయులు కొందరు ఉద్యోగములతో ముద్రా శ్రీ యల్లారెడ్డిగారిని బాండు మొదలగు ఉత్సవములతో రీడింగు రూమునుండి స్కూలు వద్దకు పిలుచు కొనిపోయిరి.

ఫలహారసంతకము ప్రకటించు గారిని పుష్పమాలచేత బాలురు కొన్ని వద్యములు చేసి సంపాదించిరి. తర్వాత ప్రకటించు గారు పూర్వపు ప్రభుత్వపాతశాల స్థితినుండి ప్రకృతి మధ్యవర్తికరగతి స్కూలు వచ్చుటకు పొందిన మార్పులు ఇట్టి స్థితిని పొందుటకు ఈ తాలూకా ప్రజలు ఇచ్చుటకు కొందరు ఉద్యోగములు పుష్కరించిన శ్రద్ధ వారు చేసిన క్రొత్తపత్రికను గురించి ఉపన్యసింపిరి. ప్రకృతియు ఈ స్కూలుకు గాను తాలూకాలో పాఠ్యము కట్టించుటకు వీధిబాలురు జీతములకు సహాయము చేయుటకు కనీసము చేయబడిన 16,000/- రూపాయలనుండి వచ్చుచున్న సుమారు 40 బాలురకు మానమునకు 50 రూపాయలు బడి తీరమునై యిచ్చుచున్నారని దానివలన ఈ స్కూలు గృహికి వచ్చుటకు తగిన అవకాశములు కనబడుచున్నది. ఇట్టి సమయముననే విద్యాకాంక్షి కారులు తగు శ్రద్ధతో చివరకు ఈ స్కూలు మిక్కిలి వృద్ధి పొందిన వచ్చునని నడిచిరి. తర్వాత బాలురచే ఇచ్చి పుస్తకము తెలుగునకు చక్కగా నాటకములు జరుపబడి జనుల కరకళాభివృద్ధిచే సభ్యులగుటచేను. ప్రకృతి ప్రభుత్వపాతశాలయలగు ముద్రా శ్రీ వి. మల్లిఖార్జునయ్యగారు 2-3 మాసములుగా పనిచేయుటచేతనే ఈ స్కూలు మిక్కిలి వృద్ధి పొందియున్నది. కాన కొంతకాలము వీరే యిచ్చుట వుండినయెడల ఇది తప్పక పుష్కలము కాగలదని మేము నమ్ముచున్నాము.

బైసాని రంగస్వామి కాగ్యదర్శి.

ధర్మ సంస్కృత పాతశాల - నిడదవోలు

నిడదవోలు లోని ధర్మ సంస్కృత పాతశాలకు నూతన పాలక వర్గము నేర్పరచుటకు నిడదవోలు బోర్డు మాధ్యమిక పాతశాలలో 10-10-22 తేదీ సాయంత్రము 8 గంటకు 20 నిమిష పాఠమును నిర్వహించిరి. ఆ సభయందు క్రింది తీర్మానములు కాపింపబడినవి.

(1) ఈ గ్రామములో మూడు సంవత్సరముల క్రిందట శ్రీ ముత్యం చూర్తి వరదాచార్యుల గారివలన స్థాపించబడి, వారి వలనను, గ్రామములోని వర్తక ప్రముఖులయొక్క ఇతర అభిమానులయొక్కయు సహాయములననేటికరకును నిరంతరాయముగ నడపబడుచున్న ధర్మ సంస్కృత పాతశాలకు నిర్వహించుటకు ఈ దిగువ పేర్కొన బడిన వారిని పాలక వర్గముగా నేర్పాటు చేయడమైనది.

- (1) ముద్రా శ్రీ తల్లా ప్రకడ మల్లారావుగారు
(2) " ఆచంట మూల్యవారాధరాజుగారు
(3) " చూర్తి వరదాచార్యుగారు
(4) " చెరుకుపల్లి సత్యవారాధరాజుగారు
(5) " తాడిమేటి కుటుంబ శాస్త్రిగారు

ఈ పాలక వర్గమునకు ముద్రా శ్రీ తల్లా ప్రకడ మల్లారావుగారు పంతులుగారిని అధ్యక్షులుగాను, శ్రీమత తాడిమేటి కుటుంబ శాస్త్రిగారిని కార్యదర్శిగాను నిర్ణయించుటకు నిశ్చయించిరి.

(2) పాతశాల ప్రారంభము మొదలు నేటికరకున, వారి వేతనమువారికి యిచ్చుట దివ్యము ముట్టుటలో లోపములు జరుగుచున్నను, పాతశాలకుండు విశేషాభిమానము వహించి నేటికరకును దానిని నిరంతరాయముగ పోషించుచున్నందులకు అధ్యక్షులకు

కులగు బ్రహ్మశ్రీ కందుకూరి లక్ష్మీ నృసింహశాస్త్రిగారి కీ సభ వారు కృతజ్ఞతాభి వందనము లర్పించుచున్నాడు.

(3) ఈ పాతశాల యొక్కనుటకు విశేష కారణ భూతులను, సంస్కృత పండితులను కోపూరు ఆంధ్ర గీర్వాణ విద్యా లయాధ్యాపకులను అను బ్రహ్మశ్రీ పుష్కల ముద్దయ్య శాస్త్రిగారి కుర్రయన కీ సభవారు నిరంతరము వారి యాత్మిక కారణ నిలుగుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థించు చున్నాడు.

(4) ఈ పాతశాలకు ముఖ్యోపదేశకులగు శ్రీమత చూర్తి వరదాచార్యుల గారు ఈ విద్యాలయమున కోసంగుచున్న సహాయ ప్రోత్సాహములకు ఈ సభవారు వారి కృతజ్ఞతానుభూతు, ఇకముందు కూడ పూర్వమున కన్న పెక్కుమారు సహాయమును చేయగలందులకు వారి నీ సభవారు వేడుచున్నార.

(5) గ్రామములోని వర్తక సంఘమువారిని తాము వెనుక నూచించిన రీతిని, కోపూరు విద్యాలయమున కోసంగుచున్నటులు, తమ తమ భర్తృత్వము ఆదాయములనుండి నాలుగవ వంతును ఈ పాతశాల కిప్పించవలసిందిగా కోరుటకు తీర్మానించడమైనది.

నిడదవోలు 11-10-22 తాడిమేటి కుటుంబ శాస్త్రి కాగ్యదర్శి.

దక్షిణ హైదరాబాద్ కాంగ్రెసు సంఘము.

కొందరు మిత్రులకు, హైదరాబాదునందు కూడ వక కాంగ్రెసు సంఘము వున్నదా? అను సంశయము చాలవలెను నుండి బాధించుచున్నది. యిచ్చుట కాంగ్రెసు సంఘము వున్న మాట సత్యము. యీ సంఘము ప్రభుత్వమున, గాంధీ మహాత్ముని ఆశ్రమవిధులలో కరకర, హావీ సయ్యద్ బదర్ ఓ హాన్ అనువారితో స్థాపించబడినది. దీనికి శ్రీరామస్వామి కను దిక జాగీరుదారు అధ్యక్షులు. దీనికి చేతయమహాజన సభవారు, రు 20000 లకు ఖద్దరు ప్రచారము నిమిత్తము యిచ్చియున్నారు. యిదిగాక, యిదికలలో, యిచ్చుట లిల్ గర్వాజ్య నిధిగానూ వనూలుచేసిన రు 20000 లుగా కొంత, కైమొత్తమునకు కలిపి మూడు గేం లేక 20 వేల రూపాయలు మూలధనము గల్గియున్నది. యీ సంఘము మహారాష్ట్ర ప్రావేష్టి యల్ కాంగ్రెసు కమిటీకి చేర్చబడియున్నది.

యీ సంఘమున తరఫున యీ కుటుంబముందు రెండు శుద్ధ ఖద్దరు కేత పరిశ్రమలయములు పనిచేయుచున్నవి. యీ రెంటి యందును నెల 1 కి మూడు 3 వేల రూపాయలు వినివగల శుద్ధఖద్దరు తయారగుచున్నది. యింతేగాక యీ సంఘమువారు చుట్టుపట్టువున్న జిల్లాలయందు తయారగుచున్న శుద్ధఖద్దరును సహజము కొని, అందుములముగా వక్క హైదరాబాద్ నగరముచే కాక, మిగత ప్రాంతములయందు వారు పొడ ప్రోత్సాహమును కలుగజేయుచున్నాది. ఆ ప్రాంతముల నుండి కొను శుద్ధఖద్దరు, మూడు 2 వేల రూపాయలకుండునని అంద నావేయబడిది యిక్కడ తయారగుచున్న ఖద్దరలో చాల భాగము యితర ప్రదేశములకు పంపించుచున్నా జే గాని, ఇచ్చుట దానిని భరించువారు 1000 కి ర గుం కంటే వుండదు.

ఇచ్చుట ఖద్దరు వుత్పత్తిచేయుటకు చాలా అవకాశములు గలవు. కాని తనవలెగా సహాయములు లేని లోపము మూతము సుష్టపడుచున్నది. ముఖ్యముగా యీలోపము ఆంధ్రసోదరుల యందుంచుడును. ఎట్లగా, యీ వైవాము గాట్రి మందు గల జిల్లాలలో సగభాగమునందు నివసించునది ఆంధ్రులు. యీ జిల్లాలయందు నివసించు యీ ఆంధ్రసోదరులు స్థితిగతులు విచారించని మిగత ఆంధ్రసోదరులయందు యీలోపమును ఆలోపించుట న్యాయమనియే నా వుద్దేశ్యము. యీ ఆంధ్రులు, తమ ఆంధ్రసోదరులభ్యంతరము, యెందునో మహామహులగు గల్గియుండియు, యితరుల కొరకు చేయి చాపవలసివచ్చుట బహుశోచనీయము.

యింక, యితరుల నిమయ మాలోచించిన, యిది స్వతంత్ర రాజ్యమునకుటచే, యిచ్చుట ఖద్దరు వుత్పత్తినిమిత్తము పాటు పడినవో, ఆసంతతి యితరులకు తెలిసిన, తమకు యేమి ముప్పు పాటిల్లునో యేదో భయ పిశాచిదేశత వారిని ఆసించి యెప్పుడై గాన యిచ్చుట పనిచేయటకు యెవరును సహానింప జాలరున్నారు.

యిది స్వాతంత్ర్య చేతము దాకా సహజము స్వాతంత్ర్యమును భరించవలసిన మన యీ స్వాతంత్ర్య రాజ్యమందే, ప్రాణహానిని నిమిత్తము నియమించబడిన సభ్యులదార్శములు, మూలకాదార్శము, శీతోష్ణములు మొదలగాగల వాటినుండి వేరుపాడకారము నియమించబడిన వస్త్రములను మనకు కావలసియు తగి

ప్రాచీన శిలాఫలకము

వెండ్లాల వేంకటసుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారిచేల వ్రాయుచున్నారు.

బండరులోని యాంధ్రప్రాచీనతలకలాలయందు కొన్ని ప్రాచీన శిలాఫలకములును, విగ్రహములును కనుగొనబడుటచే, సంపాదించబడి, బాగ్రత్త చేయబడియున్నవి. అందుకే శిలాఫలకము 4 అడుగులు పొడవును 1 అడుగు వెడల్పును కలదై శ్వేతమైయున్నది. ఆఫలకముయొక్క పూర్వార్థమునందు, మహారాజు యూహింజలయ సాయుధుడొకఁడు, వింత కందుకములు గలస్త్రీల మధ్యమున బీరమునై, యొకనాయకితో గూరుచుండి గాధాధింపార్థము మెరుగులాడుటయు, నాయకి కిచ్చివేడికయై, పరాజుభి యగుటయు, తక్కిన స్త్రీలకాలమున కుచితములగు నూడిగలుల చేయుటలూ నిమగ్నులగుటయు, కలదు—తల్లిపూర్ణమున నీనాయకి నాయకులే, నైని చెప్పబడిన స్త్రీచుండలముతోను, మహాకందరితోను, ముడుదలు పడిన, కందుకమునకు దొడుగుకొని, యోగదండమును ధరించి, యూహనబాహుదైన, పార్థసన్యాసిని బరిచేర్చింది, భక్తి పరాధినులై, యావళిపూరులై, భవనసంబులయు, కొందరా సన్యాసి కాళ్ళపైబడుటయు, మరికొందరు భవనసమయము నందుచుండుటయు, పురంగంజునాది వాద్యసహితులై యావళి పూరితులగుటయు, చిత్రపటమియున్నది ఈకథ యేమైయుండునో ఈశిలాఫలకము కృష్ణాప్రవాహమున గట్టుకొనినదని, యెట్లునో యొకపాళ్ళయ్యల పాలయిడి శ్రీ కొప్పల నామ మంతిరావు 1000లుగారు కోరగా, బండరులోని యాపాశ్చాత్యుల దాశిలాఫలకమును, జాతీయ కలాకాల కిచ్చెను. పరిశీలించి జూడ గా నీ ఫలకము "అమరావతి" మూసములోనిదని తలంచుటకు వీలున్నది. ఇట్టిచిత్రముల ఫలకమునే ఎట్టొరాతిలో చిత్రపటమిదానిని, "భట్టిప్రోలు" న్నూపముకు, సమీపమున దుండి "విశ్వేశ్వరాలయ" ముఖద్వారమునం దెడలవైపున, జూచియున్నాను. ఈరెంటికిని సంబంధముండునా? గాయూహ యీకంద ప్రాయమన్నాడను.

క్రి. త. 2 శతాబ్దమునందు "గోతమీ పుత్రకాశిక్లి" యను నాంధ్రనాటకకర్త శ్రీమంతుడై శృంగారసన్నిధి యైయుండగా "నాగార్జునుడ"ను పాద్యునివారాధ్యుడు చక్రవర్తిని, తన బోధలచే విరాగినిగా జేసెననియు, అచక్రవర్తి నాగార్జునుడు 'శ్రీశైల' కర్వలమునందు పాదసంఘారామముల గట్టించియున్న సన్నిధి నాంధ్రులచరిత్రలో కలదు. చక్రవర్తి యుంపుడుకత్తెలలో ముఖ్యులగు కేద్యుల భర్త గాండ్రై తాము సంపాదించిన ద్రవ్యము నంతయు వెచ్చించి "భట్టిప్రోలు" "ఘంటసాల" మొదలగుచోటులందు పాదస్తూపముల గట్టించిరనియు, అందువలన నాస్తూపములకు "లంకాదొప్ప" లని పేరు కలిగెననియు గల జనశ్రుతిని వైదికపుటా శిలాఫలకచిత్రమునకు సంబంధముండునని నావలంపు. పూర్వార్థ లిఖితచిత్రము గోతమీ పుత్రకాశిక్లియొక్క శృంగారావళి పల్కిపూర్ణలిఖితచిత్రము వైరాగాశిక్లి పల్కి పల్కిపూర్ణమునందలి సన్యాసియే నాగార్జునుడు. ఆ శ్రీ సంఘమే, న్నూనకర్త కర్తీణులు. చిలుకూరి వీరభద్రరావు, కే. వి. లక్ష్మణరావు పంతులుగారివంటి, చారిత్రకు లీచిత్రమునుం బరిశీలించి కథాసందర్భమును వెల్లడింతురుగాక. పాదకాలాంధ్రనాటక రచితల శ్రేయోదేహిని, యాకాలపుచిత్రములలో గలుగుట నేటివారికి వింతగ నుండును.

నల్లు మనకు స్వయముగా యెప్పుడునుకొని అభివృద్ధి నొందుట తప్పకునా? కట్టుకొనుటకును తినుటకును సాత్ర శ్రోతలేనియెడల యొక స్వాతంత్ర్యరాజ్యముని యెన్నుకొనబడదు. దానియందు స్వాతంత్ర్యదేశత దేనియందు శ్రత్యము కాగలదు? గాన యీస్వాతంత్ర్యరాజ్యమందైనను స్వాతంత్ర్యదేశము ప్రత్యక్షము చేసుకొనుటకు పాటుపడుటకు వైము దక్షిణ హైదరాబాద్ ఆంధ్ర సోదరులకు ధైర్యసాహసముల నిచ్చి తోడ్పడునుగాక.

చందన వెంకటరామ్ దాస్.

ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ విభాగము భూస్వాములభిక్షసంఘాతముగ నున్న సభలో లిఖితపక్ష ముగిరి జిల్లా బోర్డు బిల్లును ప్రవేశపెట్టగదనియు, స్థానిక స్వపరిపాలన కాపుకు సర్దుతియగు పండిత జగత్ సారాయణగారు ఆలోగ్యమున కై వచ్చేసెలలో జిల్లాబోర్డుబిల్లు స్వాగతమునందలి నుద్యోగము చాలింతు రనియు వ్రాయుచున్నాడు.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

మోగ్యతావ్రములు

(2) కాశీపట్టణమునందు, దుర్గా మెడికల్ సాఫ్టువేర్ నులమాన్ ఉప్పు ఉపయోగించుచుండిన. మంచి ఆకలిని కలిగించెను. సకాలమునకు ప్రవర్తియెను.

సేపాల్ } తాజానలేంద్ర
14-5-22 } 55 జంగ్ ఆఫ్ సేపాల్

“తెలుగు సంక్షిప్త తేజనము”

మీరు ఇట్లుకడకునే తెలుగు సాహిత్యమును పేర్కొని భాషాసేవయ్యెను. దీనిమున కొక గంట పని. “ప్రతిష్ఠా క్షుణ్ణ నిమిత్త మభివృద్ధి పొందండి!”

(18) ఇకాభివృద్ధి బ్యాంక్, కాకినాడ.

చాటుపద్య ముద్రామంజరి - ద్వితీయభాగము

వెల రూ 1-6-0; గ్లాజ్ సేపకు ప్రతి రూ 1-10-0, మూన్నాళ్లముచ్చట - వెల 0-10-0.

అక్షరము: ముద్రామంజరి మేనేజరు,

(142) తిరువల్లిక్కే, మద్రాసు.

THE BENGAL COTTON WOOLEN AND MILLS LTD.,

Wanted agents to sell shares of the above company which commenced business in grand style and guarantee 20 per cent dividend in the first year. For Prospectus and particulars please apply to Roy Dutta and Co.

172, Bow Bazar Street, CALCUTTA

జ్యోతిషము

మీ జాతక మైనను కయస్సు నామ మైనను పంపుడు. ఒకసంవత్సర ఫలము గాని భూరాజాతకము గాని కలిపి చెప్పబడిన జ్యోతిషాగ్ని గ్రంథములచే వచ్చు విచారణచేసి దుష్ట విచ్చినట్లు కాస్త్రసమర్థముగా తయారుచేసి సరస్వతీనధర లకు వి. పి. గా పంపబడును.

శ్రీధర వెంకటస్వామి,

శేరుమారు, అంబాజీ పేటపొట్టు, గోదావరి జిల్లా

వనాశధనరస్పరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట యందు శేర్మిక్ గాంచెడి ధర 1-10-0 ఇండియా సిల్కానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖంబు ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 వనసవాడీ, బాంబాయి

కట్టలా? కత్తులా?

రెండును కట్టలలో చిత్రముగా నిమిత్తబడ్డకత్తులు. ప్రతివికము వందల ఖర్చు. (8785)

ఒకటి తెప్పించి చూచిన దానివిలువ మీకే తెలియ గలదు. వెల 5-8-0 మొదలు 25-0-0 వరకు గలవు.

ఇంకను తక్కువ ధరలవి గాని, ఎక్కువధరలవి గాని కావలసిన యెడల తయారుచేయించి పంపగలము. పోస్టేజీ వగైరా వేరు భారతవస్త్రధవనము - బెజవాడ.

తెలుగుమనివారిని (157)

చర్మమువైపును తెలుగువారు ప్రాతఃకలక పూచీగా 8 దినములలో నయమగును. కుద్ధ కనమాలికలచే చేయబడిన ఈ బొప్పిధను ఋషీశ్రవణచే కనిపెట్టబడినది. నయముగానికొ ధరకు రెండింతలు చెల్లించబడును. యిది 1-5 పి. పి. ఖర్చుతో పహా రూ 5. ఈ త్రరములు ఇంగ్లీషులో ప్రాయశఃతెను.

HAKIM ABDUL HAJI,

P. O. Kamtaul,

Bhanga B. G. O.

గజకి తైలము

గజ్జ, చీడ కరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలమును నామగుఘ్రాలు రాచిన తప్పక పని జేయును.

అమృతాంజనము డి. డి. మద్రాసు.

అస్సామ్ లేబర్

విచారణసంఘ నివేదికము

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

గతకర్తము కూలీలు అస్సామ్ లేబర్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ తేదిపోయినవిషయ విచారణసంఘ మేర్పడి కూలీలకు తగినతర ము లియబడలేదనియు లాభము కచ్చిక సంవత్సరములయందు దైన ను తీరము తెల్పుక జేయలేదనియు అందుచేతనే కూలీలు తేదిపోయినయందు కేవలభరణమునకేగాక కొలదిపోషణములైన ఆహారవిందులకు చాలావరత జేసెనని నొసగరలెననియు కూలీ లు వేయిమార్గముల ధవార్తము చేసికొనుట లేచా యునది య ప్రస్తుతమిందు మండలాధ్యక్షులు జిల్లాకలెక్టరును కమిషనరు నుల సాధారణుగు జీతము నిర్ణయింపకలే పనియ ఆజ్ఞా లోని తేయాబతోటలయజమానులు సాధ్యమైనంతవర కా ర్జుయము నగులు జరుపకలే పనియ నూరింపిరి. తయారుచేయు (వ భుక్త్యము వారికి స మ్మతి ము లే. కూలీలను తీసి కొని పద్మనలకూడ కొన్నిచోట్ల చాల అవ్యాయము జరు గుచున్నది. అట్లుగా చెప్పినదానికన్న వెక్కువ సంవత్సరములు కంట్రాక్టు ప్రాయమునకు పట్టి, మైన్స్ కంట్రాక్టులలో పని పించుట మేలకొనియు ఇట్టి సేవలకు విమోచయము, కూలీల లను బలకంఠముగా ఆర్జుయచేసి నిలుపుట, కంట్రాక్టులైన కమిషనుల నిమిత్తం ప్రోత్సాహించిన కూలీలకు రాగానే కంట్రాక్టులలో నిలిచుట మొదలగు సవ్యాయము తెన్నె జరుగు చున్నది వాని నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు ఖండించుచున్నాడు. కాబట్టి భూస్వామిత్వము రద్దుచేయడకు పని ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశము. విచారణసంఘ సాక్షులలో చాలమంది అట్లు తీసికేయుట కంగీకరించక పోయి నుకమిటివారు విచారించిన సాక్షులమునబట్టి టి. డి. పే. నేజరుల కేసుము నష్టము కలు గునని తోచెను. ఇండియా టీ. డి. ఘనయొక్క సుర్మాలోయ కాఖవారు అట్లును రద్దుచేయడకు పనియు కూలీలను గొనిపోవు విషయములలో ప్రస్తుతమున్న నిర్ణయములను తొలగింపకలే పనియు తీర్మానించిరి. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నంగీకరించుచు నివిషయము తీసికేయడము గ్రహించి యాలోచించి పంపిండ్లకైయున్నాడు. గత కర్తము జరిగిన సమైక్య తేయాబతోటల య జమానులు సానుభూతితో (ప్రకటించినందున ప్రభుత్వము వారు వారి సభిసందించు చున్నాడు. వ్యాపారము లో చూపాట్ల యున్నప్పటికి కూలీలకు తగినజీతము లీ కడకుపనియు, తేయాబతోటల కూలీ లను తోడి కాట్టిన లనుభవించు సౌఖ్యముల ననుభవించ వా రించుటలో నాశ్చర్యము లేదనియు యా యభిప్రాయము. నిజానిక మున్నె తొమ్మిదుగురుసభ్యులలో 7గురుసంకలములుజేసిరి. అం దులో తోటయజమానులు 5 వ్యక్తులు 3 గురు సంకలములుజేసిరి. మొదలక, పూర్వగార్త ఆట్లును రద్దుచేయవిషయమున భిన్నా భిప్రాయము నొనగను ప్రత్యేకనివేదికము గాంచిరి.

చారిత్రమము సమైక్య

ప్రేమ యూనియన్ వారి మధ్యవర్తి పరిష్కారమునకు సమైక్యజీవా రంగీకరించినయందు, సమైక్యజీవా రు తెలిగి వలలో జేర్చికొని ఎకవి ప్రత్యేకముగా తీయింపక కత్తులు యలను నియమించుద్వారా పరిష్కారము గాంచి యూనియను నొప్పికొనకలెననియు, అఖిలభారతప్రేమ్ యూనియన్ కాంగ్రెసు సాధారణకార్యదర్శి తాతాస్టీవర్కున్ డైరెక్టరు గారికి రింతి నవీరి. తాతా స్టీవర్కున్ సమైక్య యింకను జరుగుచు నేయు న్నది. ప్రేమ్ యూనియన్ కాంగ్రెస్ సంఘకార్యదర్శి కాం గ్రెసుసంఘకార్యదర్శులు మధ్యవర్తియగు నుండి పరిష్కరించుట కొప్పికొనిరి. కాని మేనేజరు లొప్పికొనలేక.

కూలీల తాతాస్టీవర్కున్ డివిజన్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో కైర్వ యింబడించు (సాధారణగా మూన్సన్ యన్. డి. డి. కైర్వ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగాను ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ భారత గారు ముయ్య క్రరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారిపై నియమించడినట్లు తెలియజేయుచు.

మదనకామేశ్వర లేబర్ము

కూలీలు: కూలీలకు నవీరి: మేమాను; నిక్కా-క, కుక్ నష్టము, ముద్దోర్, అతిముక్తము; మొదలగు వాటిని పొంది మంచి యము. మధ్యమును, కాంతి, వీర్యవృద్ధి, సంతాన పౌష్టి, కలిగించు కల్పసాధనము. 2 వర్షముల చాలును 20 గు డెచ్చి రూ 1-4-0 వి. పి. చార్జీ 0-10-0. (2351)

చివరమున: ఇది చలనబద్ధమును పోగొట్టి కాల విలంబమును కల్పగా కలిగించుచున్న అమృతప్రాయము. 15 రూ. కచ్చి రూ 1-10-0. వి. పి. చార్జీ 0-7-0 పి. కి. సి. అంబాం, నయరేవునమాజం, వెలికేడి, నయరేవున.

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
- 2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
- 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
- 4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
- 5. స్వరాజ్యపతాకము " 1 0 0
- 6. సంస్కారణి " 1 0 0
- 7. స్వరాజ్యధ్వజము " 0 12 0
- 8. స్వరాజ్యరథము " 0 8 0
- 9. గాంధీ మహాశయము " 0 8 0
- 10. ఆలీప్రభుత్వలనిర్బంధము " 0 10 0
- 11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానసాస్యము 0 8 0
- 12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రమాను) 0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రచురించుట రాజకీయగ్రంథము లన్నియు మాచక్ర దొరకును. (402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము, 17, నారాయణ మొదలిపేట, మదరాసు.

అపూర్వజ్యోతిష గ్రంథరాజము

వీరిని గురించి 23-7-21 తేదీగల "ఆంధ్రప్రభ" యిట్లు ప్రాయమున్నది "శాశ్వత ఆస్వయిల్లు" ఇచ్చుది సర్వజనోపయోగమును పుస్తకమణికృతము. ఇందలి శ్రాంతివిషయమును ఆ మూలము. జ్యోతిషములను ప్రజలంగించు మాయాపులకు పదులు, సాత్విక సుబద్ధించి వారు చెప్పెడు కల్పమాటలు నమ్మి మోసపోవువానికి కల్పతరువు. ఇతరులపాపము మేమియు నక్కరలేకుండ జాతకము, జన్మకర్మత్రయ, మున్నగువానితో పనిలేకుండ ఏవెల కావెల కలగగల భవిష్యములను ఎకవిమట్టుకు వారు కడుచులభముగ చూచుకొనవచ్చును. అట్లు ప్రతివిషయమును ప్రతివారికిని వాగుగ బోధపడుట్టి యీగ్రంథరాజము అతిమలమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. పరభాషలమును నిర్ణయించుట, మూర్ఖచంద్రాక్షరముల బట్టి శుభకార్య ప్రారంభమునకు అనుకూలకాలనిర్ణయము, దీర్ఘజీవమునకు చేయవలసిన పనులు నిండు వివరింపబడెను. ఒకసంవత్సర మనసరములేకుండ తెలియజేసిన విషయములన్నియు దీనియందు గలవను టితో యోక్తిగాడు." దీనివెల పోస్టుఖర్చులుగాక రూ 2-0-0. ప్రీమియర్ ఎస్ట్రీలాజికల్ బీరో, బోడనం, వికాఖపట్నంజిల్లా.

ఎస్. మోహిదీన్, ఎమ్. ఖాసిమ్

సాహెబ్ అందుకో సర్కిచర్, మేకర్లు, నర్సారావుపేట క్రొత్తపాపు మేలైన గృహసాంకరణములు ధరలు సరసము, ఒకసారి అర్జరునుపంపి పరీక్షించుకోరెదము

- అతవచ్చు క్యాన్ వాసు నేయబడిన క్యాంపుమంతులు
- (1-5 ధర రూ 14/-
  - సాధారణ క్యాన్ వాసు నేయబడినది 1-5 ధర రూ 12/-
  - సంచయమునకు గిననంది 1-5 ధర రూ 1/-
  - పరదాలు, కోడలు, దారము 1-5 ధర రూ 1 8/-
  - క్యాంపు ఇనుపముడుపు తొలి కర్చి 1-5 ధర రూ 7/-
  - ప్రాతలకు 1-5 ధర రూ 1/-
  - క్యాంపు ఇనుపముడుపునన్న ఇనుప ఆ
  - మన్నకో నహా 1-5 ధర రూ 4/-
  - క్యాంపుకర్చి అరములేపందా 1-5 ధర రూ 8 4/-
  - క్యాంపు ఇనుపములు 1-5 ధర రూ 2 8/-
  - క్యాంపు ఇనుపపొద్దింగుమేళా 1-5 ధర రూ 8/-
  - క్యాంపుకర్చి 1-5 ధర రూ 4/-
  - పూకు (రాకెండు) మర్చి 1-5 ధర రూ 6/-

కత్తికట్టలు - చాకులు

కత్తికట్టలు - చాకులు. ఆంధ్రదేశములచే చేయబడినది ప్రాతఃపాంపుడు. వెంటనే ధరల కట్టలకాగకు ప్రాయము. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో బెల్లూరు అండ్ లాక్ మేకర్లు ఇం. నెల్లూరు. (గోదావరి జిల్లా) మల్లిగాధిక అడ్డు: "ఇంద్రప్రస్థ" నెల్లూరు.

